

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
VERICA TRSTENJAK
esitatud 6. septembril 2011¹

Kohtuasi C-277/10

Martin Luksan
versus
Petrus van der Let

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Handelsgericht Wien (Austria))

Direktiiv 93/83/EMÜ — Direktiiv 2006/116/EÜ — Direktiiv 2001/29/EÜ — Direktiiv 2006/115/EÜ — Kinematograafilise teose peamise režissööri autorsus — Ainukasutusõiguste andmine filmi tootjale — Tingimused — Muudetud Berni konventsiooni artikkel 14bis — Põhiõiguste harta artikkel 17 — Õiglane tasu autorile — Direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkt b — Õigus hüvitisele isiklikuks tarbeks reprodutseerimise eest — Õiglane hüvitis

Sisukord

I.	Sissejuhatus	3
II.	Kohaldatav õigus	4
	A. Rahvusvaheline õigus	4
	B. Liidu õigus	5
	1. Põhiõiguste harta	5
	2. Satelliit- ja kaabellevi direktiiv	5
	3. Õiguste kaitse tähtaja direktiiv	6
	4. Infoühiskonna direktiiv	6
	5. Rentimis- ja laenutamissoiguse direktiiv	8
	a) Direktiiv 92/100	8
	b) Direktiiv 2006/115	8

¹ — Algkeel ja kohtumenetluse keel: saksa.

C. Siseriiklik õigus	9
III. Asjaolud, menetlus siseriiklikus kohtus ja eelotsuse küsimused	9
A. Asjaolud	9
B. Menetlus siseriiklikus kohtus	10
1. Ainukasutusõigused	10
2. Õigus seadusega ette nähtud tasule	10
C. Eelotsuse küsimused	11
IV. Menetlus Euroopa Kohtus	12
V. Esimene eelotsuse küsimus ja teise eelotsuse küsimuse esimene osa	12
A. Poolte peamised väited ja argumendid	13
B. Õiguslik hinnang	16
1. Kinematograafilise teose peamise režissööri autorsus	16
a) Satelliit- ja kaabellevi direktiiv	16
b) Õiguste kaitse tähtja direktiiv ja infoühiskonna direktiiv	16
c) Vahejärelalus	18
2. Kas ainukasutusõigused tuleb algusest peale anda peamisele režissöörile kui filmi autorile?...	18
a) Ainukasutusõiguste põhimõtteline andmine filmi autorile	19
b) Õigus piirata filmi autori ainukasutusõigusi	19
c) Ainukasutusõiguste algusest peale filmi tootjale andmise lubatavus	20
d) Vahejärelalus	21
3. Ainukasutusõiguste algusest peale filmi tootjale andmise tingimused	21
a) Lubamatus kohaldada analoogia alusel rentimis- ja laenutamiseõiguse direktiivi artikli 3 lõikeid 4 ja 5	21
b) Liidu õiguse nõuded	22
i) Lepingu olemasolu	22
ii) Kõrvalekalduvad kokkulepped	23
iii) Õigus õiglasele tasule	23
– Peamise režissööri kui filmi autori autoriõigus kui põhiõigusega kaitstud omand ..	23
– Kõnealuse omandiõiguse riivet õigustavad tingimused	23

iv) Vahejärelendus	24
4. Sellise siseriikliku õigusnormi nagu UrhG § 38 lõike 1 esimese lause kooskõla liidu õiguse nõuetega	24
VI. Teise eelotsuse küsimuse teine osa, samuti kolmas ja neljas eelotsuse küsimus	25
A. Poolte peamised väited ja argumendid	26
B. Õiguslik hinnang	27
1. Eelmärkus	27
2. Õiglane hüvitis infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti b tähenduses	27
a) Kellel on õigus õiglasele hüvitisele?	28
b) Muud nõuded	28
3. Sellise siseriikliku õigusnormi nagu UrhG § 38 lõike 1 teise lause kooskõla liidu õiguse nõuetega	29
VII. Lisamärkus	30
VIII. Ettepanek	30

I. Sissejuhatus

1. Handelsgericht Wiener (edaspidi „eelotsusetaotluse esitanud kohus”) käesolev eelotsusetaotlus puudutab kinematograafiliste teostega seotud autoriõigust ja tõstatab sisuliselt kolm küsimust filmi autori õiguste ja filmi tootja õiguste kohta.

2. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esiteks teada, kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/116/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja kohta (kodifitseeritud versioon)² (edaspidi „õiguste kaitse tähtaja direktiiv”) artikli 2 lõikes 1 sisalduv filmi tootja mõiste määratlus on kasutatav üksnes kõnealuse direktiivi kohaldamisel või ka väljaspool kõnealust direktiivi.

3. Edasi esitab eelotsusetaotluse esitanud kohus küsimuse, kas liidu õigusega on kooskõlas siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt kuuluvad reprodutseerimise, satelliidi kaudu edastamise ja filmi üldsusele muul viisil – eeskätt üldsusele kättesaadavaks tegemise kaudu – edastamisega seotud ainukasutusõigused algusest peale filmi tootjale ja mitte filmi autorile või autoritele. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab selle küsimuse esitamisel silmas nõukogu 27. septembri 1993. aasta direktiivi 93/83/EMÜ teatavate satelliitlevile ja kaabli kaudu taasedastamisele kohaldatavaid autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate eeskirjade kooskõlastamise kohta³ (edaspidi

2 — ELT L 372, lk 12.

3 — EÜT L 248, lk 15; ELT eriväljaanne 17/01, lk 134.

„satelliit- ja kaabellevi direktiiv”) artiklit 2 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas⁴ (edaspidi „infoühiskonna direktiiv”) artikleid 2 ja 3. Nimetatud sätete kohaselt kuuluvad kõnealused ainukasutusõigused põhimõtteliselt kinematograafilise teose autorile.

4. Peale selle tekib käesolevas menetluses küsimus, kellel on õigus infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis b viidatud õiglasele hüvitisele, kui liikmesriigid piiravad kõnealuse direktiivi artiklis 2 ette nähtud reprodutseerimisõigust isiklikuks tarbeks reprodutseerimise korral.

II. Kohaldatav õigus

A. Rahvusvaheline õigus

5. Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni (24. juuli 1971. aasta Pariisi akt)⁵ (nn muudetud Berni konventsioon) artikkel 14*bis* on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kinematograafiateost kaitstakse kui originaalteost, kahjustamata mis tahes kohandatud või reprodutseeritud teose autoriõigust. Isik, kellele kuulub autoriõigus kinematograafiateosele, kasutab samasuguseid õigusi nagu originaalteose autor, kaasa arvatud eelmises artiklis nimetatud õigused.

2.

- a) Autoriõiguse kuuluvus kinematograafiateosele määratakse kindlaks selle riigi seadusandlusega, kus kaitset nõutakse.
- b) Liitu kuuluvates riikides, kus vastavalt seadusandlusele kuulub autoriõigus kinematograafiateosele ka autoritele, kes on andnud oma panuse teose loomisse, ei või nimetatud autorid, juhul kui nad on endale võtnud sellise panuse andmise kohustuse, vastupidise või erisätte puudumisel keelata selle teose reprodutseerimist, levitamist, avalikku esitamist, avalikustamist kaabli kaudu, ülekanndmist raadio või televisiooni vahendusel või mis tahes teisel viisil avalikustamist, või teose teksti varustamist subtiitritega või selle dubleerimist.
- c) Küsimuse, kas ülalpool nimetatud kohustuse vorm eelneva punkti (b) kohaldamiseks peab olema fikseeritud kirjaliku kokkuleppena või mõnes muus sama kehtivusjõuga kirjalikus aktis, otsustab selle riigi seadusandlus, kus paikneb kinematograafiateose tegija asukoht või alaline elukoht. Selle Liitu kuuluva riigi, kus kaitset nõutakse, seadusandluse otsustada on, kas nimetatud kohustus peab olema fikseeritud kirjalikus kokkuleppes või muus sama kehtivusjõuga kirjalikus aktis. Riigid, mille seadusandlus seda ette näeb, informeerivad sellest oma kirjaliku deklaratsiooniga peadirektorit, kes viivitamata edastab informatsiooni kõigile teistele Liitu kuuluvatele riikidele.
- d) „Vastupidise või erisätte” all mõistetakse igasugust piiravat tingimust, mis on oluline seoses eespool nimetatud kohustusega.

3. Kui rahvuslik seadusandlus ei näe ette teisiti, ei kohaldata eespooltoodud lõike 2 punkti (b) sätteid kinematograafiateose tegemise eesmärgil loodud stsenaariumide, dialoogide ja muusikateoste autorite või nende pearežissööri suhtes. Kuid need Liitu kuuluvad riigid, kus seadusandlus ei sisalda eeskirju, mis näevad ette lõike 2 punkti (b) kohaldamise sellise režissööri suhtes, informeerivad sellest oma kirjaliku deklaratsiooniga peadirektorit, kes viivitamata edastab informatsiooni kõigile teistele Liitu kuuluvatele riikidele.”

4 — EÜT L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230.

5 — Avaldatud *Bundesgesetzblatt* 1973 II, lk 1071, 1985 II, lk 81.

B. Liidu õigus

1. Põhiõiguste harta

6. Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „põhiõiguste harta”) artikkel 17 reguleerib omandiõigust ja sätestab:

„1. Igaühel on õigus vallata, kasutada, käsutada ja parandada oma seaduslikul teel saadud omandit. Kellelki ei tohi tema omandit ära võtta muidu kui üldistes huvides ja seaduses ette nähtud juhtudel ja tingimustel ning õigeaegse ja õiglase hüvituse eest. Omandi kasutamist võib reguleerida seadusega niivõrd, kui see on vajalik üldistes huvides.

2. Intellektuaalomandit kaitstakse.”

2. Satelliit- ja kaabellevi direktiiv

7. Satelliit- ja kaabellevi direktiivi põhjendused 24–26 on sõnastatud järgmiselt:

„(24) käesoleva direktiiviga kavandatud õigusnormide ühtlustamine hõlmab autorite, esitajate, fonogrammitootjate ja ringhäälinguorganisatsioonide kaitstuse kõrge taseme tagamist käsitlevate sätete ühtlustamist; kõnealune ühtlustamine peaks tagama, et ringhäälinguorganisatsioonid ei saa kaitse erinevat taset ära kasutada oma tegevuse mujale viimisega, kahjustades seega audiovisuaaltoodangut;

(25) autoriõigustega kaasnevatele õigustele pakutav kaitse peaks satelliidi kaudu üldsusele edastamise osas olema vastavuses [...] direktiivis 92/100/EMÜ [...] sätestatud kaitsega; eelkõige tagatakse sellega esitajatele ja fonogrammitootjatele mõistlik tasu nende esituste või fonogrammide satelliidi kaudu üldsusele edastamise eest;

(26) artikli 4 sätted ei takista liikmesriike laiendamast direktiivi 92/100/EMÜ artikli 2 lõikes 5 sätestatud eeldust artiklis 4 osutatud ainuõigustele; lisaks sellele ei takista artikli 4 sätted liikmesriike kehtestamast kasutamise lubamise lihteeldust nimetatud artiklis osutatud esitajate ainuõiguse suhtes, kuivõrd selline eeldus on kooskõlas teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvahelise konventsiooniga;”

8. Satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikkel 1 sisaldab mõisteid. Artikli 1 lõige 5 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesoleva direktiivi kohaldamisel käsitatakse kinematograafilise või audiovisuaalse teose peamist režissööri sellise teose autorina või ühena selle autoritest. Liikmesriigid võivad ette näha muud isikud, keda võib pidada teose kaasautoriteks.”

9. Satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikkel 2 paikneb II peatükis „Programmide edastamine satelliidi kaudu” ja reguleerib ringhäälinguõigust. See artikkel sätestab:

„Liikmesriigid sätestavad autori ainuõiguse lubada autoriõigusega kaitstud tööde edastamist üldsusele satelliidi kaudu, võttes arvesse käesoleva peatüki sätteid.”

10. Satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikkel 4 käsitleb esitajate, fonogrammitootjate ja ringhäälinguorganisatsioonide õigusi. See artikkel sätestab:

„1. Satelliidi kaudu üldsusele edastamisel on esitajate, fonogrammitootjate ja ringhäälinguorganisatsioonide õigused kaitstud kooskõlas direktiivi 92/100/EMÜ artiklite 6, 7, 8 ja 10 sätetega.

2. Lõike 1 kohaldamisel hõlmab direktiivis 92/100/EMÜ kasutatud fraas „ülekanndmine traadita vahendi kaudu” satelliidi kaudu üldsusele edastamist.

3. Lõikes 1 osutatud õiguste kasutamise suhtes kohaldatakse direktiivi 92/100/EMÜ artikli 2 lõiget 7 ja artiklit 12.”

3. Õiguste kaitse tähtaja direktiiv

11. Õiguste kaitse tähtaja direktiivi põhjendus 5 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesoleva direktiivi sätted ei tohiks mõjutada Berni konventsiooni artikli 14a lõike 2 punktide b, c ja d ega artikli 14a lõike 3 kohaldamist.”

12. Kõnealuse direktiivi artikkel 2 puudutab kinematograafilisi või audiovisuaalseid teoseid ja sätestab:

„1. Kinematograafilise või audiovisuaalse teose peamist režissööri loetakse sellise teose autoriks või üheks selle autoritest. Liikmesriikidele jääb vabadus määrata teisi kaasautoreid.

2. Kinematograafilise või audiovisuaalse teose kaitse tähtaeg lõpeb 70 aastat pärast järgmistest isikutest viimasena elus olnud isiku surma, olenemata sellest, kas need isikud on määratud kaasautoriks või ei: peamine režissöör, stsenaariumi autor, dialoogi autor ning spetsiaalselt kinematograafilises või audiovisuaalses teoses kasutamiseks loodud muusika helilooja.”

13. Direktiiviga 2006/116 kodifitseeriti direktiiv 93/98/EMÜ. Õiguste kaitse tähtaja direktiivile viitamisel peetakse silmas direktiivi 2006/116. Kuna eespool viidatud sätete osas ei esine direktiiviga 93/98 võrreldes erinevusi, peab arutluskäik paika ka direktiivi 93/98 puhul.

4. Infoühiskonna direktiiv

14. Infoühiskonna direktiivi põhjendus 20 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesoleva direktiivi aluseks on kõnealuses valdkonnas juba kehtivate direktiivide, eelkõige direktiividega 91/250/EMÜ[...], 92/100/EMÜ[...], 93/83/EMÜ[...], 93/98/EMÜ[...] ja 96/9/EÜ[...] ettenähtud põhimõtted ja eeskirjad ning see arendab neid põhimõtteid ja eeskirju edasi, seostades need infoühiskonnaga. Käesoleva direktiivi sätete kohaldamine ei mõjuta eespool loetletud direktiivide kohaldamist, kui käesolevas direktiivis ei ole ette nähtud teisiti.”

15. Infoühiskonna direktiivi artikli 1 lõige 2 näeb ette:

„2. Välja arvatud artiklis 11 osutatud juhud, ei muuda ega mõjuta käesolev direktiiv mingil viisil ühenduse olemasolevaid sätteid järgmiste valdkondade kohta:

[...]

b) rentimisõigus, laenutamissoigus ja teatavad intellektuaalomandi puhul autoriõigusega kaasnevad õigused;

c) autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused, mida kohaldatakse satelliit- ja kaabellevis edastatavate ringhäälinguprogrammide suhtes;

d) autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaeg;

[...]”

16. Infoühiskonna direktiivi artikkel 2 sätestab:

„Reprodutseerimisõigus

Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata otsesest või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult, on:

- a) autoritel nende teoste osas;
- b) esitajatel nende esituste salvestuste osas;
- c) fonogrammitootjatel nende fonogrammide osas;
- d) filmide esmasalvestuste tootjatel nende filmide originaali ja koopiate osas;
- e) ringhäälinguorganisatsioonidel nende kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu edastatavate saadete salvestuste osas.”

17. Infoühiskonna direktiivi artikkel 3 sätestab:

„Õigus teoseid üldsusele edastada ja muid objekte üldsusele kättesaadavaks teha

1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

2. Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata üldsusele kättesaadavaks tegemist kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu nii, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal, on:

- a) esitajatel nende esituste salvestuste osas;
- b) fonogrammitootjatel nende fonogrammide osas;
- c) filmide esmasalvestuste tootjatel nende filmide originaali ja koopiate osas;
- d) ringhäälinguorganisatsioonidel nende kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu edastatavate saadete salvestuste osas.

3. Käesoleva artikli kohase üldsusele edastamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise toiminguga seoses ei lõpe lõigetes 1 ja 2 nimetatud õigused.”

18. Infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkt b näeb ette:

„Liikmesriigid võivad artiklis 2 sätestatud reprodutseerimisõiguse puhul näha ette erandeid ja piiranguid järgmistel juhtudel, kui kõne all on:

[...]

- b) mis tahes kandjal reproduktsioonid, mille füüsiline isik on teinud isiklikuks tarbeks ning mille kasutusemärk ei ole otseselt ega kaudselt kaubanduslik, tingimusel et õiguste valdajad saavad õiglase hüvitise, mille puhul võetakse arvesse, kas asjaomase teose või objekti puhul on või ei ole kasutatud artiklis 6 osutatud tehnilisi meetmeid”.

5. Rentimis- ja laenutamissoiguse direktiiv

a) Direktiiv 92/100

19. Nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiivi 92/100/EMÜ rentimis- ja laenutamissoiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas⁶ artikkel 2 puudutab rendi- ja laenutusõiguse omanikke ja eset. Selle sätte lõige 2 näeb ette:

„Käesoleva direktiivi kohaldamisel käsitatakse kinematograafilise või audiovisuaalse teose peamist režissööri sellise teose autorina või ühena selle autoritest. Liikmesriigid võivad ette näha muud isikud, keda võib pidada teose kaasautoriteks.”

b) Direktiiv 2006/115

20. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiviga 2006/115/EÜ rentimis- ja laenutamissoiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas (kodifitseeritud versioon)⁷ (edaspidi „rentimis- ja laenutamissoiguse direktiiv”) konsolideeriti direktiiv 92/100.

21. Direktiivi 2006/115 artikkel 2 kannab pealkirja „Mõisted”. Kõnealuse artikli lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

2. Kinematograafilise või audiovisuaalse teose peamist režissööri käsitatakse sellise teose autorina või ühena selle autoritest. Liikmesriigid võivad ette näha muud isikud, keda võib pidada teose kaasautoriteks.”

22. Direktiivi 2006/115 artikli 3 lõiked 4 ja 5 sätestavad:

„4. Ilma et see piiraks lõike 6 kohaldamist, kui esitajad sõlmivad filmi tootjaga kas individuaalselt või kollektiivselt lepingu filmi tootmise kohta, eeldatakse, et kui lepingutingimustes ei ole sätestatud teisiti, on sellise lepingu sõlminud esitaja andnud oma rendiõiguse üle, võttes arvesse artikli 5 sätteid.

5. Liikmesriigid võivad näha ette lõikes 4 sätestatud eeldusega sarnase eelduse ka autorite suhtes.”

23. Direktiivi 2006/115 artikli 5 lõiked 1–3 sätestavad:

„Võõrandamatu õigus õiglasele tasule

1. Kui autor või esitaja on andnud oma fonogrammi või filmi originaali või koopiaga seotud õigused üle või neist loobunud fonogrammi või filmi tootja kasuks, säilib kõnealusel autoril või esitajal õigus saada rentimise eest õiglast tasu.

2. Autorid ja esitajad ei saa loobuda õigusest saada rentimise eest õiglast tasu.

3. Õiglase tasu saamise õiguse haldamise võib usaldada autoreid või esitajaid esindavatele kollektiivse esindamise organisatsioonidele.”

6 — EÜT L 346, lk 61; ELT eriväljaanne 17/01, lk 120.

7 — ELT L 376, lk 28.

C. Siseriiklik õigus

24. Österreichisches Bundesgesetz über das Urheberrecht an Werken der Literatur und Kunst und über verwandte Schutzrechte (Austria föderaalne seadus kirjandus- ja kunstiteoste autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta; edaspidi „UrhG“) § 16a lõige 5 sätestab:

„Kui kasutusõigust omav isik või vastavalt § 38 lõikele 1 õigust omav filmi tootja lubab teistel isikutel teost tasu eest rentida või laenutada, on autoril võõrandamatu õigus saada teose kasutusõigust omavalt isikult või filmi tootjalt õiglane osa kõnealuselt tasust. Kui õigus saada teoste laenutamise eest tasu kuulub seaduse või lepingu alusel teisele isikule, on autoril võõrandamatu õigus õiglasele osale kõnealuselt tasust.”

25. UrhG § 38 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Kaubanduslikul eesmärgil toodetud kinematograafiliste teoste kasutusõigused kuuluvad, võttes arvesse § 39 lõikes 4 sätestatud piirangut, ettevõtjale (filmi tootjale). Filmi tootjal ja autoril on kummalgi õigus poolele seadusega ette nähtud tasust, kui kõnealune õigus ei ole võõrandamatu ning filmi tootja ei ole autoriga teisiti kokku leppinud. See säte ei kahjusta autoriõigusi, mis kehtivad kinematograafilise teose loomisel kasutatud teoste osas.”

26. UrhG § 39 lõige 1 sätestab:

„Isik, kes on kaubanduslikul eesmärgil toodetud kinematograafilise teose loomisel osalenud sel määral, et teose loomine võrdub omaenda intellektuaalse loominguga, võib tootjalt nõuda, et teda nimetatakse filmis ja filmi tutvustavates materjalides filmi autoriks.”

27. UrhG § 42b lõige 1 näeb ette:

„Kui teose puhul, mis on edastatud ringhäälingu kaudu, tehtud üldsusele kättesaadavaks või salvestatud kaubanduslikul eesmärgil toodetud video- või helikassetile, võib teose laadist tulenevalt oodata, et seda § 42 lõigete 2–7 kohaselt video- või helikassetile salvestades reprodutseeritakse teost isiklikuks tarbeks, siis on autoril õigus õiglasele tasule („tühja kasseti tasu”), kui kassetid viiakse Austrias kaubanduslikul eesmärgil tasu eest turule; kassetideks loetakse tühje video- või helikassette, mis selliseks reprodutseerimiseks sobivad, või muid video- ja helikassette, mis on selleks ette nähtud.”

III. Asjaolud, menetlus siseriiklikus kohtus ja eelotsuse küsimused

A. Asjaolud

28. Põhikohtuasja hageja on Saksa sõjafotograafiast Teise maailmasõja ajal jutustava dokumentaalfilmi „Fotos von der Front” („Fotod rindelt”) stsenaarist ja pearežissöör. Film kujutab kriitiliselt sõjafotograafia vastuolulisust. Sellel otstarbel tegi hageja ulatuslikust pildimaterjalist individuaalse valiku. Dokumentaalfilmi puhul on tegemist kinematograafilise teosega.

29. Põhikohtuasja kostja on produtsent, kes toodab kaubanduslikul eesmärgil kinematograafilisi ja muid audiovisuaalseid teoseid. Ta on eespool nimetatud filmi (kaubanduslik) tootja.

30. Põhikohtuasja hageja ja kostja sõlmisid 13. märtsil 2008 „režii- ja autorilepingu”, mille kohaselt tegutseb põhikohtuasja hageja stsenaaristi ja pearežissöörina ning põhikohtuasja kostja toodab ja kasutab filmi.

31. Hageja loovutas kostjale kõik autoriõigused ja/või sellega kaasnevad õigused selle filmi osas, välja arvatud isiklikud autoriõigused. Õiguste loovutamist jäid siiski välja õigus teha teos digitaalvõrkudes üldsusele kättesaadavaks ning õigus edastada teost televisioonis niinimetatud *Closed Circuit TV* ning *Pay TV* kaudu ehk edastamine kinnisele kasutajate ringile ning (kodeeritud) edastamine spetsiaalse tasu eest. Seadusega ette nähtud tasu kohta sõnaselget kokkulepet ei sõlmitud.

32. Põhikohtuasja hageja loovutas kõnealused seadusega ette nähtud õigused, eeskätt õiguse UrhG § 42b kohasele „tühja kasseti tasule” eelnevalt, st enne nimetatud „režii- ja autorilepingu” sõlmimist kollektiivse esindamise organisatsioonile usaldusisikuna kasutamiseks.

33. Filmi esilinastus toimus 14. mail 2009. Teleekraanile jõudis film esmakordselt 7. septembril 2009 BR-alpha-s; film on videona kättesaadav ka DVD-l.

34. Põhikohtuasja kostja tegi kõnealuse filmi kättesaadavaks ka Internetis ning andis sellekohased õigused organisatsioonile „Movieeurope.com”. Sellelt platvormilt saab filmi leida „Video-On-Demand”-päringu abil. Kostja tegi filmi treileri Internetis kättesaadavaks ka portaalis „YouTube”; kostjal olid ka *Pay TV* õigused, mille ta võõrandas organisatsioonile „Scandinavia.tv”.

B. Menetlus siseriiklikus kohtus

35. Hageja esitas põhikohtuasja kostja vastu hagi eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

1. Ainukasutusõigused

36. Põhikohtuasja hageja peab lepingu alusel temale reserveeritud kasutusviisidega seotud õiguste kasutamist või üleandmist kostja poolt lepingu ja autoriõiguse rikkumiseks. Hageja palub esiteks tuvastada, et stsenaariumi ja hageja kui peamise režissööri loodud kinematograafilise teose puhul kuulub õigus teha teos üldsusele kättesaadavaks („Video-On-Demand”) ning õigus edastada teost *Closed Circuit TV* ning *Pay TV* kaudu hagejale.

37. Põhikohtuasja kostja on seevastu seisukohal, et talle kui filmi tootjale kuuluvad kõik ainuõigused kõnealust filmi kasutada. UrhG § 38 lõike 1 esimese lause alusel kuulusid kõik ainukasutusõigused, millele hageja pretendeeris, algusest peale talle kui filmi tootjale ja mitte hagejale. Hageja õiguste reservatsioon „režii- ja autorilepingus” on seega kehtetu.

38. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib selle kohta, et UrhG § 38 lõike 1 esimese lause kohaselt kuuluvad kaubanduslikul eesmärgil toodetud kinematograafiliste teoste kasutamise õigused filmi tootjale. Kõrgema astme kohtute praktikas ei tõlgendata seda siseriiklikku normi mitte õiguste (eeldatava) üleandmisena, vaid kasutusõiguste vahetu andmisena algusest peale üksnes filmi tootjale. UrhG § 38 lõike 1 esimese lause sellisest tõlgendusest lähtudes võib väita, et sellega vastuolus olevad kokkulepped on kehtetud, filmi autorite õigusi ei saa ka taastada.

39. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas UrhG § 38 lõike 1 esimese ja teise lause selline tõlgendus on liidu õigusega kooskõlas.

2. Õigus seadusega ette nähtud tasule

40. Põhikohtuasja hageja palub teiseks tuvastada, et talle kuulub 50% ulatuses õigus seadusega ette nähtud tasule, eeskätt UrhG § 42b kohasele tühja kasseti tasule.

41. Põhikohtuasja kostja väidab seevastu, et UrhG-s sätestatud õigus seadusega ette nähtud tasule, eeskätt niinimetatud tühja kasseti tasule kuulub täielikult talle kui filmi tootjale, sest kõnealused õigused jagavad kasutusõigustega sama saatust. See ei kehti mitte ainult UrhG § 38 lõike 1 teise lause kohaselt filmi tootjale kuuluva 50% suhtes, vaid ka viidatud sätte kohaselt filmi autorile kuuluva ülejäänud 50% suhtes. Seaduses sätestatust kõrvalekalduv kokkulepe on lubatud ning see on kaetud „režii- ja autorilepinguga”.

42. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et UrhG § 38 lõike 1 teise lause kohaselt on filmi tootjal ja autoril kummalgi õigus poolele seadusega ette nähtud tasust, kui kõnealune õigus ei ole võõrandamatu ning filmi tootja ei ole autoriga teisiti kokku leppinud. UrhG § 38 lõike 1 teises lauses mainitud võõrandamatus on UrhG § 16b lõike 5 kohaselt ette nähtud üksnes laenutamistasu puhul rentimis- ja laenutamissoiguse direktiivi artikli 5 tähenduses, mis ei ole käesolevas kohtuasjas asjakohane. Õigused teistele tasudele – eeskätt tühja kasseti tasule – ei ole võõrandamatud.

43. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab UrhG § 38 lõike 1 teises lauses sisalduvat sätet, mille kohaselt on filmi autoril õigus 50%-le seadusega ette nähtud tasust, õiglaseks. Siiski kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus kõnealuse sätte kooskõlas liidu õigusega, kuna filmi autori õigus ei ole sätestatud imperatiivsena.

C. Eelotsuse küsimused

44. Eelotsusetaotluses, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 3. juunil 2010, esitas eelotsusetaotluse esitanud kohus järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas Euroopa Liidu õiguse sätteid autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste valdkonnas, eriti direktiivi 92/100 artikli 2 lõikeid 2, 5 ja 6, satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikli 1 lõiget 5 ning õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõiget 1 koosmõjus direktiivi 92/100 artikliga 4, satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikliga 2 ning infoühiskonna direktiivi artiklitega 2 ja 3 ning artikli 5 lõike 2 punktiga b tuleb tõlgendada nii, et reprodutseerimise, satelliidi kaudu edastamise ja muu üldsusele kättesaadavaks tegemise kaudu üldsusele edastamise kasutusõigused kuuluvad igal juhul kinematograafilise või audiovisuaalse teose peamisele režissöörile või teistele, liikmesriikide seadusandja poolt määratud filmi autoritele seaduse alusel vahetult (algusest peale), mitte aga – vahetult (algusest peale) ja eranditult – filmi tootjale; kas liikmesriikide seadused, mis annavad kasutusõigused seadusega vahetult (algusest peale) ja eranditult filmi tootjale, on vastuolus Euroopa Liidu õigusega?

Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav:

2. a Kas liikmesriikide seadusandjale jääb Euroopa Liidu õiguse kohaselt ka teiste õiguste osas peale rentimis- ja laenutamissoiguse õigus seoses kinematograafilise või audiovisuaalse teose peamisele režissöörile või teistele liikmesriikide seadusandja poolt määratud filmi autoritele kuuluvate kasutusõigustega esimese küsimuse tähenduses näha ette selliste õiguste filmi tootjale loovutamise õiguslik eeldus ning kas – jaatava vastuse korral – tuleb kinni pidada direktiivi 92/100 artikli 2 lõiget 5 ja 6 koosmõjus selle direktiivi artikliga 4 sätestatud tingimustest?
- b Kas kinematograafilise või audiovisuaalse teose peamise režissööri või teiste, liikmesriikide seadusandja poolt määratud filmi autorite poolt algusest peale õiguste omamist tuleb kohaldada ka liikmesriigi seadusandja tagatud õigusele õiglasele tasule, nagu UrhG § 42b kohane niinimetatud tühja kasseti tasu, või õiglase hüvitise nõuetele infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti b tähenduses?

Kui vastus teise küsimuse punktile b on jaatav:

3. Kas liikmesriikide seadusandjatele jääb Euroopa Liidu õiguse kohaselt õigus seoses kinematograafilise või audiovisuaalse teose peamisele režissöörile või teistele liikmesriikide seadusandja poolt määratud filmi autoritele kuuluvate nõuetega teise küsimuse tähenduses näha ette selliste hüvitisnõuete filmi tootjale loovutamise õiguslik eeldus ning kas – jaatava vastuse korral – tuleb kinni pidada direktiivi 92/100 artikli 2 lõigetes 5 ja 6 koosmõjus selle direktiivi artikliga 4 sätestatud tingimustest?

Kui vastus kolmandale küsimusele on jaatav:

4. Kas liikmesriigi seaduse säte, mille kohaselt kinematograafilise või audiovisuaalse teose peamise režissööri või teiste, liikmesriikide seadusandja poolt määratud filmi autorite puhul tunnustatakse küll õigust poolele seadusega ette nähtud tasust, kuid see õigus ei ole imperatiivne ning on seega võõrandatav, on kooskõlas Euroopa Liidu õiguse eespool toodud sätetega autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste valdkonnas?”

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

45. Kirjalikus menetluses esitasid märkusi põhikohtuasja hageja ja kostja, Austria ja Hispaania valitsus ning komisjon.

46. 5. mail 2011 toimus kohtuistung, milles osalesid põhikohtuasja hageja ja kostja, Austria valitsuse ja komisjoni esindajad, kes täiendasid oma märkusi ja vastasid küsimustele.

V. Esimene eelotsuse küsimus ja teise eelotsuse küsimuse esimene osa

47. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas selline siseriiklik õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 esimene lause on kooskõlas liidu õigusega. Kõnealuse siseriikliku õigusnormi kohta märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus oma eelotsusetaotluses, et siseriiklik kohtupraktika ja õigusteooria ei käsita seda normi mitte filmi tootjale õiguste eeldatava üleandmisena, vaid kasutusõiguste vahetu andmisena algusest peale üksnes filmi tootjale.

48. Esimene eelotsuse küsimus ja teise eelotsuse küsimuse esimene osa on seotud kõnealuse normiga.

49. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib kõigepealt teada, kas rentimis- ja laenutamisoiguse direktiivi artikli 2 lõikest 2, satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikli 1 lõikest 5, õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikest 1 ja infoühiskonna direktiivi artikli 3 lõikest 1 tuleneb liikmesriikide kohustus anda satelliidi kaudu edastamise, reprodutseerimise ja üldsusele edastamise, eeskätt üldsusele kättesaadavaks tegemise kasutusõigused algusest peale peamisele režissöörile kui filmi autorile ning vajaduse korral ka teistele asjaomase liikmesriigi poolt määratud filmi autoritele.

50. Juhul kui kehtib kohustus anda õigused algusest peale filmi autorile, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas liidu õigusega on kooskõlas siseriiklik norm, mille alusel eeldatakse, et peamine režissöör on talle kui filmi autorile kuuluvad eespool viidatud kasutusõigused loovutanud või andnud filmi tootjale.

51. Oletades, et selline õiguste ülemineku eeldust sisaldav norm on liidu õigusega kooskõlas, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus lisaks teada, millistel tingimustel võib sellist eeldust püstitada ja kas sellega seoses võib tugineda ka rentimis- ja laenutamisoiguse direktiivi artikli 3 lõigetele 4 ja 5.

A. Poolte peamised väited ja argumendid

52. *Põhikohtuasja hageja ja Hispaania valitsuse* arvates ei ole selline siseriiklik õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 esimene lause liidu õigusega kooskõlas.

53. Vastavalt liidu õigusnormidele, millele viitas eelotsusetaotluse esitanud kohus, on liikmesriik kohustatud andma nimetatud ainukasutusõigused algusest peale filmi autorile.

54. Osas, milles on tegemist reprodutseerimise ja üldsusele edastamise, eeskätt üldsusele kättesaadavaks tegemise ainuõigustega, mis kuuluvad autorile infoühiskonnadirektiivi artiklite 2 ja 3 alusel, tuleneb see õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikest 1. Selle kohaselt on vähemalt peamine režissöör kinematograafilise teose autor. See säte ei ole erinevalt rentimis- ja laenutamissoiguse direktiivi artikli 2 lõikest 2 ja satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikli 2 lõikest 5 piiratud direktiivi kohaldamisega, vaid on horisontaalselt kohaldatav ehk üldkohaldatav.

55. Sellega seoses märgib põhikohtuasja hageja esmalt, et õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikes 1 puudub viide sellele, et kõnealune säte oleks piiratud direktiivi kohaldamisega. Lisaks piiraks tõlgendus, mille kohaselt on kõnealune säte kehtiv vaid õiguste kaitse tähtaja direktiivi kohaldamisel, märkimisväärselt sätte kasulikkude mõju. Nimetatud direktiivi artikli 2 lõikest 2 tuleneb nimelt, et kaitse tähtaeg ei sõltu filmi autori määramisest. Pealegi oleks autoriõiguste süsteemiga vastuolus, kui esitajatele antaks rentimis- ja laenutamissoiguste direktiivi kohaselt autoriõigusega kaasnevad õigused, aga filmi peamine režissöör jäetaks õigustest täiesti ilma.

56. Osas, milles on tegemist satelliidi kaudu edastamise ainuõigusega, tuleneb see satelliit- ja kaabellevi direktiivi artiklist 2 ja artikli 1 lõikest 5.

57. Põhikohtuasja hageja on seisukohal, et siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt antakse nimetatud ainuõigused kinematograafilise teose kasutamiseks filmi tootjale, võtaks liidu õiguse sätetelt igasuguse mõtte. Hispaania valitsus märgib, et liikmesriigid võivad anda ka filmi tootjale kinematograafilise teose autoriõiguse. Ka filmi tootjal võib algusest peale olla kinematograafilise teose autoriõigus, kuid see ei saa iialgi olla ainuõigus.

58. Ent *põhikohtuasja hageja ja Hispaania valitsuse* arvates on siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt tekib õiguslik eeldus, et peamine režissöör on andnud filmi tootjale lepingu alusel asjaomased kasutusõigused, liidu õigusega kooskõlas.

59. Peab paika, et ei õiguste kaitse tähtaja direktiiv ega satelliit- ja kaabellevi direktiiv ei sisalda sätteid õigusliku eelduse põhimõtete lubatavuse kohta. Ometigi tuleb arvesse võtta seda, et õiguslikku eeldust reguleerivad sätted hõlbustaksid intellektuaalomandi õiguste üleandmist filmiäris tunduvalt. Vastasel korral tekiks filmi tootjal oht jääda pärast filmi tootmist ilma kinematograafilise teose kasutamiseks vajalikest õigustest, mis takistaks investeringute tegemist filmitootmisse.

60. Selline õigusliku eelduse põhimõte on siiski lubatav vaid siis, kui direktiivi 92/100 artikli 2 lõigetes 5 ja 6 ette nähtud nõuded on täidetud. Põhikohtuasja hageja arvates toetab direktiivi 92/100 artikli 2 lõigete 5 ja 6 analoogia alusel kohaldamist asjaolu, et kõnealuse direktiivi põhjenduse 19 kohaselt ei kehti need nõuded mitte üksnes rentimis- ja laenutamissoiguse puhul, vaid ka autoriõigusega kaasnevate õiguste puhul, mis kuuluvad kõnealuse direktiivi kohaselt esitajatele. Seda enam peab see paika peamise režissööri autoriõiguse osas. Lisaks toimus Euroopa Kohus kohtuasjas Infopaq⁸ samuti analoogia alusel, seega on selline toimimisviis teisese õiguse tasandil lubatav.

8 — Euroopa Kohtu 16. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-5/08: Infopaq International (EKL 2009, lk I-6569).

61. Esiteks peavad filmi režissöör ja filmi tootja olema lepingulises suhtes. Teiseks peab õigusliku eelduse põhimõtte olema kujundatud ümberlükatavalt. Kolmandaks peab see ette nägema võõrandamatu õiguse tasule direktiivi 92/100 artikli 4 tähenduses.

62. Kohtuistungil esitas põhikohtuasja hageja täiendavad märkused seoses asjaoludega, millest tulenevalt sisaldab õigusliku eelduse põhimõtet üksnes rentimis- ja laenutamisoiguse direktiiv. Kõnealused põhimõtted oli vaja ette näha just rentimis- ja laenutamisoiguse direktiivis, kuna muudetud Berni konventsiooni artikkel 14*bis* ei ole kohaldatav rentimis- ja laenutamisoigustele.

63. Seevastu *põhikohtuasja kostja*, *Austria valitsus* ja *komisjon* on seisukohal, et selline õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 esimene lause on liidu õigusega kooskõlas.

64. *Põhikohtuasja kostja* leiab, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu viidatud peamise režissööri autoriõigust ette nägevate liidu õigusnormide kohaldamisala on piiratud asjaomase direktiiviga reguleeritud valdkonnaga. Neid õigusnorme ei saa käsitada sellistena, et nendega on kehtestatud üldine autorsuse põhimõtte.

65. Teise võimalusena märgib põhikohtuasja kostja, et siseriiklikud õigusnormid, mille alusel võib eeldada kasutusõiguste üleminekut peamiselt režissöörilt filmi tootjale, on liidu õigusega kooskõlas.

66. Selliste normide osas puuduvad ka rentimis- ja laenutamisoiguse direktiivi artikli 3 lõigetega 4 ja 5 võrreldavad liidu õigusnormid, kuna neid ei ole õiguste kaitse tähtaja direktiivis ette nähtud.

67. *Austria valitsus* on seisukohal, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu viidatud liidu õigusnormid ei sisalda kohustust anda eelotsusetaotluse esitanud kohtu nimetatud kasutusõigused algusest peale filmi autorile. Autorsuse ja õiguse algusest peale omandamise küsimused on nendes nimelt ammendavalt reguleerimata.

68. Esiteks on selline käsitlus kooskõlas komisjoni 6. detsembri 2002. aasta aruandega kinematograafiliste ja audiovisuaalsete teoste autorsuse küsimuses. Aruande kohaselt võivad liikmesriigid tugineda muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõigetele 2 ja 3. Muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punkti a kohaselt on aga lepingupooltel õigus määrata kinematograafiliste teoste autoriõiguse omanikud.

69. Teiseks ei tule asjaolu, et liidu seadusandja loobus õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikes 1 piiramast autori mõiste kohaldamisala „direktiivi kohaldamisega”, tingimata tõlgendada nii, et seeläbi on toimunud kaitse tähtaja valdkonnast kaugemale minev ühtlustamine. Autori mõiste kohaldamisala piiramine õiguste kaitse tähtaja direktiiviga võib nimelt tuleneda sellest, et kinematograafilise teose autori määramine on vajalik kaitse tähtaja arvutamiseks.

70. Kolmandaks viitab õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 1 lõige 4 juhtudele, mil liikmesriik näeb ette erisätteid, mis käsitlevad autoriõigust kollektiivse teose puhul või juriidilist isikut õiguste omanikuna. Sellega tunnustatakse lubatavaks võimalus, et liikmesriigid võivad sellistel juhtudel näha ette erisätteid autorsuse määramiseks. Selle keelamine kinematograafiliste teoste puhul kujutab endast vastuolulist hindamist, sest just kinematograafiliste teoste puhul esineb suur praktiline vajadus anda õigused koondatult filmi tootjale.

71. Teise võimalusena märgib *Austria valitsus*, et siseriiklikud õigusnormid, mille alusel võib eeldada kasutusõiguste üleminekut filmi tootjale, on liidu õigusega kooskõlas. Sellised õiguslikud eeldused on eelotsusetaotluse esitanud kohtu viidatud liidu õigusnormides veel ammendavalt reguleerimata. Õiguste kaitse tähtaja direktiiv viitab põhjenduses 5 muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõigetele 2 ja 3, mille põhjal saab näha ette erandeid õiguse eeldatavast üleminekust. Infoühiskonna direktiiviga ei ole seda muudetud.

72. Täiendavaid nõudeid õigusliku eelduse põhimõtete kujundamiseks näeb ette vaid rentimis- ja laenutamissoiguse direktiiv, mis sätestab näiteks nõude näha ette õigus tasule. Teistes valdkondades asjaomased liidu õigusest tulenevad nõuded puuduvad.

73. Kohtuistungil märkis Austria valitsus veel, et UrhG § 38 lõige 1 ei takista filmi tootjal ja filmi autoril sõlmida kõrvalekalduvaid kokkuleppeid. Filmil tootja ja filmi autor võivad seega jõuda kokkuleppele, et ainuõigused kuuluvad filmi autorile.

74. *Komisjon* märgib esiteks, et rentimis- ja laenutamissoiguse direktiiv ei ole asjakohane. Kõnealuse direktiivi artikli 2 lõikes 2 sisalduv säte kinematograafilise teose autori määramise kohta on ebaoluline, sest säte on vastu võetud üksnes selle direktiivi raames kohaldamiseks. Kuna direktiiv 2006/115 on selles osas vähem selge kui direktiiv 92/100, tuleb arvesse võtta, et direktiiv 92/100 on kodifitseeritud direktiiviga 2006/115 ja kodifitseerimine ei toonud kaasa sisulisi muudatusi.

75. Teiseks ei sisalda satelliit- ja kaabellevi direktiiv viiteid sellele, et kinematograafilise teose peamisele režissöörile antakse algusest peale ühtlustatud autoriõigus. See sisaldab vaid viitenorme materiaalõigusnormidele, mida tuleb järgida üldsusele edastamisel satelliidi ja kaabellevi kaudu.

76. Esmalt näeb viidatud direktiivi artikkel 2 ette, et autoritel ja direktiivi artikli 1 lõike 5 kohaselt seega ka peamilis režissööril on ainuõigus lubada kinematograafilise teose edastamist üldsusele satelliidi kaudu. See ei sisalda aga sõnaselget juhust selle kohta, kas selline reservatsioon saab toimuda autoriõiguse või mõne muu ainuõiguse kaudu.

77. Lisaks kohustab satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikli 8 lõige 1 liikmesriike vaid tagama, et piiriülese kaabellevi kaudu edastamise korral järgitakse „kohaldatavaid autoriõigusi ja nendega kaasnevaid õigusi”. See tuleneb ka direktiivi põhjendusest 27, mis viitab kehtivale autoriõigusele ja autoriõigusega kaasnevatele õigustele. Ka direktiivi artikkel 4 viitab seoses kohaldatavate materiaalsete kaitseõiguste mõistetega rentimis- ja laenutamissoiguse direktiivi asjaomastele sätetele.

78. Sellega seoses märgib komisjon lisaks, et asjakohane autorite materiaalne autoriõigus ei olnud satelliit- ja kaabellevi direktiivi vastuvõtmise ajal veel sätestatud mitte liidu õiguses, vaid muudetud Berni konventsiooni artiklites 11*bis* ja 14*bis*. Praegu hõlmab infoühiskonna direktiivi artikli 3 lõige 1 üldsusele edastamise ulatuslikku õigust, mis katab ka satelliidi kaudu üldsusele edastamist satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikli 1 lõike 1 punkti a tähenduses. Seetõttu tuleneb küsimus, kas asjaomane õigus on peamilis režissööril, üksnes infoühiskonna direktiivist ja mitte satelliit- ja kaabellevi direktiivist.

79. Kolmandaks ei saa õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikes 1 sisalduvat sätet kinematograafiliste teoste autori määramise kohta tõlgendada nii, et see ühtlustab kinematograafilise teose autori mõiste kogu autoriõiguse normistiku jaoks. Viidatud säte on seotud üksnes kaitse tähtaja küsimusega. Kinematograafiliste teoste võimalike autorite paljususe tõttu tuleb kaitse tähtaega reguleeriva korra raames, mis on seotud autori surmaga, kindlaks määrata, millised võimalikud autorid tulevad kõne alla.

80. Neljandaks peab paika, et infoühiskonna direktiiv puudutab vaidluse esemeks olevaid õigusi. Direktiivi artiklid 2, 3 ja artikli 5 lõike 2 punkt b on aga väheütlevad, sest need ei sätesta, kes on autorid ja teatava õiguse omanikud. Ei ole alust luua seos mõistetega, mis sisalduvad rentimis- ja laenutamissoiguse direktiivi artikli 2 lõikes 2, õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikes 1 ning satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikli 1 lõikes 5. Infoühiskonna direktiivi artikli 1 lõige 2, mille kohaselt ei muuda kõnealune direktiiv viidatud direktiive mingil viisil, reguleerib suhte viidatud direktiividega lõplikult.

81. Lõpuks viitab komisjon sellele, et see arutluskäik on kooskõlas komisjoni märkustega kinematograafiliste ja audiovisuaalsete teoste autorsuse küsimust käsitlevas 6. detsembri 2002. aasta aruandes, milles komisjon jõudis järeldusele, et liidu õigusnormides ei ole kinematograafiliste ja audiovisuaalsete teoste autorsuse mõiste veel täielikult ühtlustatud.

B. Õiguslik hinnang

82. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib esmalt, kas tema viidatud liidu õigusnormid sisaldavad kohustust anda teatavad ainukasutusõigused algusest peale kinematograafilise teose peamisele režissöörile. Kui vastus sellele küsimusele on jaatav, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus lisaks teada, kas ja millistel tingimustel on kõnealuste õigusnormidega kooskõlas, kui siseriikliku õigusnormi alusel võib eeldada kõnealuste kasutusõiguste üleminekut filmi tootjale.

83. Käsitlen eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusi järgmiselt. Esmalt uurin, kas filmi peamist režissööri tuleb käsitada kinematograafilise teose autorina käesolevas asjas asjakohaste liidu õigusnormide kohaldamisel (1). Kuna sellele küsimusele tuleb vastata jaatavalt, asun seejärel uurima, kas liidu õigus näeb imperatiivselt ette asjaomaste ainuõiguste andmise algusest peale peamisele režissöörile kui filmi autorile (2). Minu arvates ei ole see nii; ent liikmesriik, kes ei anna peamisele režissöörile kui filmi autorile asjaomaseid ainuõigusi algusest peale, peab arvesse võtma teatavaid nõudeid (3). Lõpuks käsitlen seda, millistel tingimustel on selline siseriiklik õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 esimene lause kooskõlas liidu õigusega (4).

1. Kinematograafilise teose peamise režissööri autorsus

84. Esmalt tekib küsimus, kas filmi peamist režissööri tuleb käesolevas asjas kõne all olevate ainuõiguste osas käsitada kinematograafilise teose autorina. Seejuures tuleb vahet teha satelliit- ja kaabellevi direktiivis reguleeritud ainuõigustel ja infoühiskonna direktiivis reguleeritud ainuõigustel.

a) Satelliit- ja kaabellevi direktiiv

85. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on muu hulgas viidanud kinematograafilise teose satelliidi kaudu üldsusele edastamise õigusele. Satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikli 2 kohaselt kuulub see õigus kinematograafilise teose autorile või autoritele. Kõnealuse direktiivi artikli 1 lõikes 5 on sätestatud, keda tuleb käsitada autorina viidatud sätte tähenduses. Selle sätte kohaselt käsitatakse nimetatud direktiivi kohaldamisel kinematograafilise teose peamist režissööri selle teose autorina või ühena selle autoritest, kusjuures liikmesriigid võivad ette näha muud isikud, keda võib pidada teose kaasautoriteks.

b) Õiguste kaitse tähtaja direktiiv ja infoühiskonna direktiiv

86. Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab reproduitseerimise ja üldsusele edastamise, sealhulgas üldsusele kättesaadavaks tegemise õigusele, mis on sätestatud infoühiskonna direktiivi artiklites 2 ja 3. Nimetatud sätete kohaselt on need õigused autoril. Autori mõistet infoühiskonna direktiivis aga ei määratleta.

87. Sellega seoses tekib küsimus, kas infoühiskonna direktiivi artiklite 2 ja 3 raames saab tugineda filmi autori mõiste määratlusele, mis sisaldub õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikes 1. Viidatud sätte kohaselt loetakse kinematograafilise teose peamist režissööri sellise teose autoriks, kusjuures liikmesriikidele jääb vabadus määrata teisi kaasautoreid.

88. Tuginemine kõnealusele määratlusele tuleks kõne alla siis, kui esiteks lubab infoühiskonna direktiiv tugineda teistele autoriõigust reguleerivatele direktiividele ja teiseks sisaldab õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõige 1 autori mõiste määratlust, mille kehtivus läheb kaugemale kõnealuse direktiivi kohaldamisalast ja mis on seega kehtiv ka infoühiskonna direktiivi kohaldamisel.

89. Minu hinnangul on mõlemad tingimused täidetud.

90. Esiteks lubab infoühiskonna direktiiv tugineda teistele autoriõigust reguleerivatele direktiividele.

91. See tuleneb direktiivi põhjendusest 20. Selle põhjenduse kohaselt on viidatud direktiivi aluseks kõnealuses valdkonnas juba kehtivate direktiividega ette nähtud põhimõtted ja eeskirjad. Sellega seoses nimetatakse eeskätt õiguste kaitse tähtaja direktiivi. Seega on seos õiguste kaitse tähtaja direktiivi sätetega sõnaselgelt ette nähtud.

92. Vastupidi Austria valitsuse ja komisjoni käsitusele ei saa infoühiskonna direktiivi artikli 1 lõike 2 põhjal teha vastupidist järeldust. Selles on sätestatud, et infoühiskonna direktiiv ei muuda ega mõjuta mingil viisil õiguste kaitse tähtaja direktiivis sisalduvaid sätteid, kuid see ei tähenda, et kõnealuste direktiivide põhimõtetele ja alustele ei saa tugineda. See tähendab vaid seda, et infoühiskonna direktiivi sätteid ei või tõlgendada nii, et need muutuvad õiguste kaitse tähtaja direktiivis sisalduvate sätete suhtes ülimuslikuks.

93. Teiseks sisaldab õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõige 1 mõistet, mis on kehtiv ka infoühiskonna direktiivi artiklite 2 ja 3 kohaldamisel.

94. Selle kasuks räägib kõigepealt kõnealuse sätte sõnastus. Erinevalt rentimis- ja laenutamissoiguse direktiivi⁹ artikli 2 lõikes 2 ja satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikli 1 lõikes 5 sisalduvatest muus osas võrreldavatest mõistetest ei näe õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõige 1 ette, et selles sisalduvat filmi autori mõistet kasutatakse üksnes kõnealuse direktiivi kohaldamisel.

95. Lisaks toetab seda käsitust sätte ülesehitus. Vastupidi Austria valitsuse ja komisjoni arusaamale ei saa õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikes 1 sisalduvat filmi autori mõiste määratlust piirata õiguste kaitse tähtaja direktiivi kohaldamisega. Seeläbi piiratakse märkimisväärselt kõnealuse sätte kasulikku mõju. Vastupidi komisjoni ja Austria valitsuse argumentidele ei avalda direktiivi artikli 2 lõikes 1 sisalduvat filmi autori mõiste määratlus mingit mõju artikli 2 lõikes 2 sätestatud kaitse tähtaja kestusele ja algusele.¹⁰ Õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõike 2 kohaselt algab kaitse tähtaeg nimelt ammendavalt loetletud isikutest viimasena elus olnud isiku surmaga. Nende isikute hulka kuuluvad peamine režissöör, stsenaariumi autor, dialoogi autor ning spetsiaalselt kinematograafilises või audiovisuaalses teoses kasutamiseks loodud muusika helilooja, olenemata sellest, kas need isikud on kinematograafilise teose autorid.

9 — Rentimis- ja laenutamissoiguse direktiivi kehtiva redaktsiooni artikli 2 lõige 2 ei näe ette mõiste sõnaselget piiramist kõnealuse direktiivi kohaldamisega. Ometigi märgib komisjon õigustatult, et praegu kehtiva redaktsiooniga, st direktiiviga 2006/115, on direktiiv 92/100 kõigest ametlikult kodifitseeritud. Viimati nimetatud direktiivis piiras muus osas identne artikli 2 lõige 2 mõiste kasutamise direktiivi kohaldamisega. Kuna ametlik kodifitseerimine ei too kaasa kõnealuste õigusaktide sisulisi muudatusi (vt 20. detsembri 1994. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe – õigusaktide tekstide ametliku kodifitseerimise kiirendatud töömeetod, EÜT 1996, C 102, lk 2; ELT eriväljaanne 01/01, lk 348, punkt 1), tuleb seega lähtuda sellest, et asjaomane piirang sisaldub direktiivi 2006/115 artikli 2 lõikes 2.

10 — Vt Juranek, J., *Die Richtlinie der Europäischen Union zur Harmonisierung der Schutzfristen im Urheber- und Leistungsschutzrecht*, Manz, 1994, lk 34 jj., kes märgib, et autorsuse küsimus ja kaitse tähtaegade seotuse koosseis on õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõigetes 1 ja 2 lahutatud.

96. Selle käsitusega ei ole vastuolus ka õiguste kaitse tähtaja direktiivi ettevalmistavad materjalid. Komisjoni esimene 23. märtsi 1992. aasta õiguste kaitse tähtaja direktiivi eelnõu ei sisaldanud veel sätteid filmide autorsuse kohta¹¹ ja seepeale palus Euroopa Parlament tungivalt teostada ka selles osas ühtlustamine.¹² Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud nägid ette kõikide kinematograafilise teose loomises osalevate isikute kui kaasautorite süsteemi, kelle üksikasjalik loetelu tuli esitada direktiivi tekstis.¹³ Kõikide kõne alla tulevate loojate selline loetlemine ei olnud aga õigusloomeprotsessi edasise kulgemise käigus teostatav.¹⁴ Komisjoni 30. jaanuari 1993. aasta muudetud direktiivettepanek piirdus seega õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikesse 1 hiljem – vaid keeleliselt veidi muudetud kujul – üle võetud sõnastusega, mille kohaselt loetakse peamist režissööri kinematograafilise teose üheks autoriks ja liikmesriikidel on muus osas kaalutusõigus.¹⁵ Seega peab paika, et õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikes 1 ei ole ammendavalt reguleeritud, kes on kinematograafilise teose autor. Ent selles on imperatiivselt sätestatud, et kinematograafilise teose autorina tuleb igal juhul käsitada selle peamist režissööri. Seda arusaama kinnitab komisjoni 6. detsembri 2002. aasta aruanne nõukogule, Euroopa Parlamendile ja Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, mis käsitleb kinematograafiliste või audiovisuaalsete teoste autorsuse küsimust ühenduses. Selles aruandes märkis komisjon sõnaselgelt, et õiguste kaitse tähtaja direktiiv on määranud peamise režissööri üldiselt kinematograafilise teose autoriks ja selles osas sisaldab see autorsuse mõiste osalist ühtlustamist.¹⁶

97. Vaid täiendavalt märgin sellega seoses, et õiguste kaitse tähtaja direktiiv sisaldab ka teisi sätteid, mille kohaldamisala läheb kaitse tähtaja määramisest kaugemale. Õiguste kaitse tähtaja direktiivi artiklile 6 saab tugineda ka näiteks küsimuse puhul, millal on fotod kaitstavad teosed infoühiskonna direktiivi tähenduses.¹⁷

98. Õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikest 1 tuleneb seega, et peamist režissööri tuleb käsitada filmi autorina infoühiskonna direktiivi artiklite 2 ja 3 tähenduses.

c) Vahejärelendus

99. Vahejärelendusena tuleb tõdeda, et satelliit- ja kaabellevi direktiivi artiklis 2 ja infoühiskonna direktiivi artiklites 2 ja 3 sätestatud ainuõigusi arvestades tuleb peamist režissööri käsitada igal juhul ka filmi autorina.

2. Kas ainukasutusõigused tuleb algusest peale anda peamisele režissöörile kui filmi autorile?

100. Nüüd asun käsitlema küsimust, kas asjaomastest liidu õigusnormidest tuleneb liikmesriikide kohustus anda kõnealused ainukasutusõigused algusest peale peamisele režissöörile kui kinematograafilise teose autorile.

101. Sellega seoses tuleb esmalt märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu viidatud õigusnormid annavad asjaomased kasutusõigused põhimõtteliselt kinematograafilise teose autorile (a). Siiski tuleb arvesse võtta õiguste kaitse tähtaja direktiivi põhjendust 5, mille kohaselt ei mõjuta õiguste kaitse tähtaja direktiivi sätted muudetud Berni konventsiooni artikli 14bis lõike 2 punktide b, c ja d ega

11 — KOM(92) 33 (lõplik) – SYN 395, EÜT C 92, lk 6; selle kohta: von Lewinski, S., „Der EG-Richtlinienvorschlag zur Harmonisierung der Schutzdauer im Urheber- und Leistungsschutz-recht“, *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht Internationaler Teil*, 1992, lk 724, 730.

12 — Asjaolude kohta üksikasjalikult: Dworkin, G., „Authorship of Films and the European Commission Proposals for Harmonising the Term of Copyright“, 5 *European Intellectual Property Review*, 1993, lk 151, 154; Juranek, J., *Harmonisierung der urheberrechtlichen Schutzfristen in der EU*, Manz, 1994, lk 33.

13 — Vt õigusloomega seotud resolutsioon A-3-0348/92, EÜT C 337, lk 209.

14 — Vt asjaolude kohta taas: eespool 12. joonealuses märkuses viidatud Dworkin, G., lk 154; eespool 12. joonealuses märkuses viidatud Juranek, J., lk 33 jj.

15 — KOM(92) 602 (lõplik) – SYN 395, EÜT C 27, lk 7, eeskätt muudatusettepaneku artikli 1a lõige 2.

16 — KOM(2002) 691 (lõplik), lk 8 jj.

17 — Vt minu 12. aprilli 2011. aasta ettepanek veel pooleli olevas kohtuasjas C-145/10: Painer, ettepaneku punktid 119–123.

lõike 3 kohaldamist. Seega säilib liikmesriikidel õigus näha ette kord, mille kohaselt ei saa peamine režissöör teatavate asjaolude esinemise korral keelata filmi kasutamist teataval viisil (b). Minu hinnangul annab see liikmesriikidele õiguse kehtestada siseriiklikul tasandil normid, mille kohaselt kuuluvad ainukasutusõigused algusest peale filmi tootjale (c), eeldusel et liikmesriigid võtavad seejuures arvesse kohustuslikke nõudeid, mis tulenevad muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktide b–d ja lõikest 3 ning liidu õiguses sätestatud põhiõigustest (d).

a) Ainukasutusõiguste põhimõtteline andmine filmi autorile

102. Lähtuda tuleb sellest, et peamisele režissöörile kui filmi autorile satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikli 2 ja õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõike 1 tähenduses antakse põhimõtteliselt järgmised ainukasutusõigused:

- satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikli 2 kohaselt õigus lubada kinematograafilise teose edastamist üldsusele satelliidi kaudu;
- infoühiskonna direktiivi artikli 2 kohaselt õigus lubada või keelata oma kinematograafilise teose otsest või kaudset, ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult;
- infoühiskonna direktiivi artikli 3 lõike 1 kohaselt õigus lubada või keelata oma kinematograafilise teose edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

b) Õigus piirata filmi autori ainukasutusõigusi

103. Paraku ilmneb õiguste kaitse tähtaja direktiivi põhjendusest 5, et õiguste kaitse tähtaja direktiivi sätteid, seega eeskätt ka sama direktiivi artikli 2 lõikes 1 sisalduvat kinematograafilise teose autori määratlust tuleb tõlgendada nii, et need ei mõjuta muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktide b, c ja d ega lõike 3 kohaldamist.

104. Muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punkt b näeb ette erikorra juhuks, kui isikud, kes on andnud oma panuse teose loomisse, tunnistatakse kinematograafilise teose autoriteks. Kui sellised isikud on võtnud lepingulise kohustuse eelviidatud panuse andmiseks, ei saa nad kinematograafilise teose kasutamist, eeskätt reprodutseerimist ja üldsusele edastamist autorsusest olenemata põhimõtteliselt¹⁸ keelata. Muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõige 3 näeb ette, et kõnealune kord ei ole põhimõtteliselt kohaldatav kinematograafilise teose peamisele režissöörile. Muudetud Berni konventsiooni lepinguosalised on aga vabad kohaldama seda korda ka peamisele režissöörile.

105. Muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktides b–d ja lõikes 3 ette nähtud korra eesmärk on võimaldada filmi tootjal kasutada filmi ka siis, kui filmi tootja ei ole kinematograafilise teose loomises osalenud isikutega sõlminud sõnaselget kokkulepet neile kuuluvate õiguste loovutamise või kasutamise kohta.¹⁹ Sellega võetakse arvesse asjaolu, et filmid on kahesuguse olemusega. Ühelt

18 — Artikli 14*bis* lõike 2 punktide b ja d kohaselt kehtib see juhul, kui autorid, kes on endale võtnud kohustuse anda teose loomisse panus, ei ole lepingus sõlminud vastupidist või erikokkulepet. Vt selle kohta käesoleva ettepaneku punkt 126.

19 — Katzenberger, P., „Urheberrechtsverträge im Internationalen Privatrecht und Konventionsrecht“, teoses Beier *et al.* (väljaandja), *Urhebervertragsrecht – Festgabe für Gerhard Schricker zum 65. Geburtstag*, Beck, 1995, lk 225, 237; Nordemann, W., Vinck, K., Hertin, P. W. ja Meyer, G., *International Copyright and Neighboring Rights Law: commentary with special emphasis on the European Community*, VCH 1990, Art. 14/14*bis*, punkt 10.

poolt on need intellektuaalse loometöö tulemus ja eeldavad intellektuaalset loometööd. Teiselt poolt on need kulukad tööstustooted. Muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktides b–d ja lõikes 3 sisalduvad sätted peavad ära hoidma selle, et asjaomaste autorite ja autoriõiguste paljusus avaldab mõju filmi kasutusvõimalustele.

106. Kui filmi kasutamine eeldaks nimelt iga üksiku asjassepuutuva autori nõusolekut, mõjutaks see filmide turuleviimise osas õiguskindlust ja kahjustaks nii filmi tootjat kui lõppkokkuvõttes ka muid asjaosalisi. Lisaks tuleb arvesse võtta, et filmitootmise rahastamine võib muutuda ka raskemaks, kui ei ole võimalik anda piisavalt tagatist.

107. Õiguste kaitse tähtaja direktiivi põhjenduses 5 sisalduvat ideed tuleb käsitleda koos infoühiskonna direktiivi artikli 2 kohase reprodutseerimisõigusega ja infoühiskonna direktiivi artikli 3 kohase üldsusele edastamise õigusega. Need on nimelt seotud õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikes 1 sisalduva filmi autori määratlusega.

108. Need on kohaldatavad ka satelliit- ja kaabellevi direktiivi artiklis 4 sätestatud üldsusele satelliidi kaudu edastamise õiguse suhtes. Selles direktiivis puudub paraku põhjendus, mis oleks täpselt vastavuses õiguste kaitse tähtaja direktiivi põhjendusega 5.

109. Eespool viidatud idee arvessevõtmist toetab aga esiteks satelliit- ja kaabellevi direktiivi põhjendus 35, mille kohaselt antakse liikmesriikidele kaalutusõigus täiendada kõnealuse direktiivi eesmärkide saavutamiseks vajalikke üldisi sätteid, võttes selleks siseriikliku õigusega õigus- ja haldusmeetmeid tingimusel, et need ei ole vastuolus kõnealuse direktiivi eesmärkidega ning on kooskõlas ühenduse õigusega. Eespool nimetatud kaalutlustele tuginedes peaks see kaalutusõigus hõlmama eeskätt ka selliste siseriiklike sätete vastuvõtmist, nagu need on ette nähtud muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktides b–d ja lõikes 3. Nende eesmärk – tagada filmi tootjale filmi kasutamise võimalus ka siis, kui filmi tootja ei ole sõlminud kinematograafilise teose loomises osalenud isikutega kokkulepet autoriõiguste kohta, mis kuuluvad asjaomastele isikutele tulenevalt nende osalemisest kinematograafilise teose loomises – on nimelt kooskõlas satelliit- ja kaabellevi direktiivi eesmärkidega. Tõsiasi, et kõnealune idee ei ole täiesti võõras ka satelliit- ja kaabellevi direktiivile, ilmneb direktiivi artiklist 4 ja põhjendustest 25 ja 26, mis viitavad rentimis- ja laenutamise õiguse direktiivi sarnastele sätetele, mis on siiski seotud vaid esitajatele ja fonogrammitootjatele kuuluvate autoriõigustega kaasnevate õigustega.

110. Teiseks tuleb märkida, et liidu seadusandja on õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikes 1 võtnud vastu peamise režissööri autorsust käsitleva sätte, mis kehtib kõikide selliste autoriõigust reguleerivate liidu õigusaktide kohaldamisel, mis on vastu võetud pärast satelliit- ja kaabellevi direktiivi sätete jõustumist. Minu hinnangul võib ka selle põhjal järeldada, et põhjenduses 5 sisalduv viide muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktidele b–d ja lõikele 3 käib kõikide juhtude kohta, mil on tegemist peamise režissööri kui filmi autori ainuõigustega.

c) Ainukasutusõiguste algusest peale filmi tootjale andmise lubatavus

111. Põhikohtuasja hageja arvates on liidu õiguse nõuetega kooskõlas vaid selline siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt antakse asjaomased ainukasutusõigused algusest peale filmi autorile. Liidu õiguse nõuetega saab seega kooskõlas olla üksnes siseriiklik õigusnorm, mis näeb ette kõnealuste õiguste või õiguste kasutamise õiguse filmi tootjale loovutamise õigusliku eelduse.

112. Seda käsitust ei saa toetada.

113. Esiteks on muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktide b–d ja lõike 3 sõnastus piisavalt avatud ja võib hõlmata siseriiklikku õigusnormi, mille kohaselt ei kuulu ainukasutusõigused algusest peale mitte peamisele režissöörile, vaid üksnes filmi tootjale. Muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõige 3 koosmõjus lõike 2 punktiga b näeb nimelt ette, et muudetud Berni konventsiooni lepinguosaline võib kehtestada korra, mille kohaselt ei või peamine režissöör reprodutseerimist ja üldsusele edastamist keelata. Minu arvates ei hõlma see sõnastus mitte ainult korda, mille kohaselt kuuluvad kõnealused õigused algusest peale filmi autorile ja seejärel eeldatakse õiguste loovutamist filmi tootjale, vaid ka korda, mille kohaselt kuuluvad kõnealused õigused algusest peale filmi tootjale.

114. Teiseks võib selline toimimisviis olla olenevalt siseriiklikust õiguskorrast kohane, et saavutada muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktidega b ja d ja lõikega 3 taotletud eesmärki. Kui ainukasutusõigused kuuluvad algusest peale filmi autorile, on oht, et need tuleb olenevalt siseriiklikust õiguskorrast enneaegselt loovutada. Sellisel juhul ei piisa kasutamise takistamise ohu kõrvaldamiseks õiguslikust eeldusest, et õigused on üle antud filmi tootjale.

d) Vahejärelendus

115. Vahejärelendusena tuleb tõdeda, et reprodutseerimise, üldsusele edastamise, sealhulgas üldsusele kättesaadavaks tegemise ja üldsusele satelliidi kaudu edastamisega seotud ainukasutusõigused on põhimõtteliselt antud peamisele režissöörile kui kinematograafilise teose autorile ja vajaduse korral filmi ülejäänud autoritele. Olenemata sellisest õiguste põhimõttelisest andmisest, on liikmesriigil õigus võtta vastu siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt kuuluvad kõnealused ainukasutusõigused algusest peale filmi tootjale. Selline kord on siiski lubatav vaid siis, kui liikmesriik võtab arvesse liidu õiguses sätestatud tingimusi, mis on sellise korra suhtes kohaldatavad. Neid tingimusi käsitlen järgnevalt.

3. Ainukasutusõiguste algusest peale filmi tootjale andmise tingimused

116. Kuigi liikmesriik võib vastu võtta siseriikliku õigusnormi, mille kohaselt kuuluvad ainukasutusõigused eranditult ja algusest peale filmi tootjale, peab liikmesriik seejuures kinni pidama teatavatest tingimustest. Vastupidi põhikohtuasja hageja arvamusel ei saa selles kontekstis kasutada analoogiat rentimis- ja laenutamiseõiguse direktiivi artikli 3 lõigetega 4 ja 5 (a). Muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktide b–d ja lõikest 3 ning põhiõigustest tulenevad siiski nõuded, mis on kõnealuste sätetega võrreldes küll mõnevõrra vähem täpsed, kuid põhiosas ometigi võrreldavad (b).

a) Lubamatus kohaldada analoogia alusel rentimis- ja laenutamiseõiguse direktiivi artikli 3 lõikeid 4 ja 5

117. Põhikohtuasja hageja ja Hispaania valitsuse arvates ei saa sellises asjas nagu käesolev kohaldada analoogia alusel tingimusi, mis on sätestatud rentimis- ja laenutamiseõiguse direktiivi artikli 3 lõigetes 4 ja 5. Nende sätete kohaselt võivad liikmesriigid näha ette õigusliku eelduse, et kinematograafilise teose autor, kes on sõlminud filmi tootjaga lepingu filmi tootmise kohta, on oma rendiõiguse loovutanud. See on lubatud siiski vaid tingimusel, et esiteks ei ole lepingutingimustes sätestatud teisiti ja teiseks on autoril rentimis- ja laenutamiseõiguse direktiivi artikli 5 kohaselt võõrandamatu õigus õiglasele tasule.

118. Seda käsitust ei saa toetada. Analooogia rentimis- ja laenutamiseõiguse direktiivi artikli 3 lõigetega 4 ja 5 ei tule käesolevas asjas kõne alla.

119. Esiteks ei ole tegemist juhusliku õiguslüngaga.

120. Esmalt tuleb märkida, et komisjoni 7. jaanuari 1993. aasta muudetud ettepanek õiguste kaitse tähtaja direktiivi kohta²⁰ nägi artikli 1a lõikes 3 sõnaselgelt ette võimaluse kehtestada õigusliku eelduse põhimõte, mis lubab eeldada, et filmi autorid, kes on sõlminud lepingu filmi tootmiseks, on andnud nõusoleku oma teoste kasutamiseks; ettepanek sisaldas ka sõnaselget viidet rentimis- ja laenutamisõiguse direktiivi asjaomasele sättele. Ettepaneku seda osa lõpuks siiski üle ei võetud. Seadusandja teadlik otsus jätta rentimis- ja laenutamisõiguse direktiivi asjaomased sätted üle võtmata välistab minu hinnangul analoogia.

121. Lisaks ei saa minu hinnangul sellistel asjaoludel, nagu on kujunenud käesolevas asjas, rääkida ka õiguslüngast. Liikmesriikidele, kes soovivad filmi autori ainukasutusõigusi piirata, on siduvad nii muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktid b–d ja lõige 3 kui ka põhiõigustest tulenevad nõuded. Selles osas ei saa juba liidu õiguse tasandil rääkida õiguslüngast. Lisaks tuleb arvesse võtta, et autoriõiguse valdkonnas on liidul ja liikmesriikidel konkureeriv pädevus. Kui asi on liidu õiguse tasandil reguleerimata, kuulub seega pädevus jätkuvalt liikmesriikidele. Kui liidu õigus ei anna teatavale küsimusele vastust, on järelikult liikmesriikide ülesanne täita olemasolevad lüngad ja vältida vastuolulisi hinnanguid.²¹

122. Teiseks tuleb tagasi lükata ka põhikohtuasja hageja väide, et Euroopa Kohus on kohtuotsuses Infopaq²² lähtunud analoogiast. Viidatud asjas oli tegemist liidu õiguse autonoomse mõiste tõlgendamisega, nimelt kaitstava teose mõistega infoühiskonna direktiivi tähenduses. Selle autonoomse mõiste määratlus puudus infoühiskonna direktiivis ja kõnealusel juhul ei tulenenud määratlust ka teistest direktiividest, mistõttu lähtus Euroopa Kohus mõiste määratlemisel erisätete sisust, mis määravad kindlaks, millistel tingimustel laieneb teatavatele teostele autoriõiguse kaitse. Käesolevas asjas ei ole seevastu tegemist liidu õiguse autonoomse mõiste määratlemisega. Põhikohtuasja hageja teeb pigem ettepaneku kohaldada rentimis- ja laenutamisõiguse direktiivi sätteid ka õiguste kaitse tähtaja direktiivi raames, kuigi need on jäetud viimasesse teadlikult üle võtmata.

123. Lõppkokkuvõttes tuleb seega tõdeda, et sellises asjas nagu käesolev on rentimis- ja laenutamisõiguse direktiivi artikli 3 lõigetes 4 ja 5 sisalduvate sätete kohaldamine analoogia alusel välistatud.

b) Liidu õiguse nõuded

124. Nagu juba mainitud, tulenevad muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktide b, c ja d ja artikli 14*bis* lõikest 3 ning põhiõiguste harta artiklist 17 siiski tingimused, mida liikmesriigid peavad arvestama, kui nad soovivad põhimõtteliselt peamisele režissöörile kui filmi autorile kuuluvaid ainukasutusõigusi anda filmi tootjale. Viidatud sätetest tulenevad järgmised tingimused. Esiteks eeldab õiguste selline andmine peamise režissööri kui filmi autori ja filmi tootja vahel sõlmitud lepingut (i). Teiseks peavad olema lubatavad kõrvalekalduvad kokkulepped (ii). Kolmandaks tuleneb filmi autorile kuuluvast omandist nõue, et tema ainukasutusõiguste piiramise eest tagatakse talle õiglane tasu (iii).

i) Lepingu olemasolu

125. Muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punkt b näeb ainukasutusõiguste andmiseks filmi tootjale ette tingimuse, et peamine režissöör on sõlminud filmi tootjaga lepingu, millega ta kohustub andma oma panuse kinematograafilise teose loomisse.

20 — KOM(92) 602 (lõplik) – SYN 395, EÜT C 27, lk 7.

21 — Vt seoses Euroopa Kohtule kuuluva õiguse edasiarendamise pädevusega – eeskätt pidades silmas ka liidu õiguses sätestatud kohtuliku kaitseta jätmise keeldu – nt Calliess, C., „Grundlagen, Grenzen und Perspektiven des Europäischen Richterrechts“, *Neue Juristische Wochenschrift*, 2005, lk 929, 932.

22 — Viidatud eespool 8. joonealuses märkuses.

ii) Kõrvalekalduvad kokkulepped

126. Lisaks peab olema võimalus sõlmida kõrvalekalduvaid kokkuleppeid. See tuleneb muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktidest b ja d. Punkt b näeb ette vastupidiste või erikokkulepete sõlmimise võimaluse ja punkti d kohaselt mõistetakse vastupidiste või erikokkulepete all igasugust piiravat tingimust, mis sisaldub lepingus, millega filmi autor kohustub andma oma panuse kinematograafilise teose loomisse.

iii) Õigus õiglasele tasule

127. Lõpuks peab liikmesriik, kes soovib põhimõtteliselt peamisele režissöörile kui filmi autorile kuuluvaid ainukasutusõigusi anda filmi tootjale, tagama, et filmi autor saab kompensatsiooniks õiguste piiramise eest õiglase tasu.

128. Muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktid b–d ja lõige 3 ei näe sellist tingimust tegelikult ette. Põhimõtteliselt peamisele režissöörile kui filmi autorile kuuluvate ainukasutusõiguste andmine filmi tootjale kujutab endast aga põhiõiguste harta artikli 17 alusel põhiõigusega kaitstud omandi riivet. See on õigustatud vaid siis, kui filmi autor saab selle eest kompensatsiooniks õiglase tasu.

– Peamise režissööri kui filmi autori autoriõigus kui põhiõigusega kaitstud omand

129. Tunnistades õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikes 1 ja satelliit- ja kaabellevi direktiivi artikli 1 lõikes 5 peamise režissööri filmi autoriks ja andes talle põhimõtteliselt asjaomased ainukasutusõigused, annab liidu õigus filmi autorile seeläbi omandiõiguse. See on kaitstud põhiõiguste harta artikliga 17, mille lõige 2 sätestab sõnaselgelt, et omandit, sealhulgas intellektuaalomandit kaitstakse.²³

130. Sellele ei saa vastu väita, et liikmesriikidel on muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktide b–d ja lõike 3 alusel õigus näha ette kord, mille kohaselt ei saa peamine režissöör kui filmi autor filmi kasutamist keelata. Õiguste kaitse tähtaja direktiivi põhjenduses 5 sisalduv selektiivne viide näitab nimelt, et sellega ei anta liikmesriikidele õigust seada autoriõigusega seotud omandiõiguse andmine kahtluse alla. Õiguste kaitse tähtaja direktiivi põhjenduses 5 on nimelt viidatud vaid muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktidele b–d ja lõikele 3. Viidatud ei ole artikli 14*bis* lõike 2 punktile a, mille kohaselt määratakse kinematograafiateose autoriõiguse kuuluvus kindlaks selle riigi õigusaktidega, kus kaitset taotletakse. Muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktile a viitamata jätmine näitab minu hinnangul selgelt, et liikmesriigid peavad liidu õiguse tasandil kindlaks määratud peamise režissööri autorsust arvesse võtma. Seega peavad liikmesriigid ka õiguse raames, mis tuleneb õiguste kaitse tähtaja direktiivi põhjendusest 5 koosmõjus muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktidega b–d ja lõikega 3, arvesse võtma peamise režissööri autorsust, mis on põhiõigusega kaitstud omandiõigus.²⁴

– Kõnealuse omandiõiguse riivet õigustavad tingimused

131. Kui liikmesriik teostab talle muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktide b–d ja lõike 3 alusel antud õigust ja kitsendab filmi režissöörile kui filmi autorile kuuluvaid ainukasutusõigusi, riivab ta peamise režissööri omandiõigust. Selline riive on õigustatud vaid siis, kui liikmesriik täidab põhiõiguste harta artikli 17 lõike 1 teises lauses ja artiklis 52 sätestatud nõudeid.

23 — Vt ka infoühiskonna direktiivi põhjendus 9, milles rõhutatakse, et intellektuaalomand on tunnistatud omandi lahutamatuks osaks.

24 — Vt konventsiooni ettevalmistamise kohta Ricketson, S., *The Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works: 1886 – 1986*, Kluwer, 1987, punkt 10.26 jj.

132. Põhiõiguste harta artikli 17 lõike 1 teise lause kohaselt peab riive kõigepealt toimuma üldistes huvides. Eespool esitatud kaalutlustele tuginedes võib väita, et sellega on tegemist juhul, kui põhimõtteliselt peamisele režissöörile kui filmi autorile kuuluvad ainukasutusõigused antakse filmi tootjale eesmärgiga tagada filmi tootjale filmi tõhusa kasutamise võimalus.

133. Põhiõiguste harta artikli 17 lõike 1 teise lause kohaselt peab omandi äravõtmise eest olema tagatud õigeaegne ja õiglane hüvitis. See tingimus tuleneb sellises asjas nagu käesolev ka põhiõiguste harta artikli 52 lõikest 1. Ainukasutusõiguste andmine filmi tootjale, tagamata filmi autorile õiglast tasu, oleks nimelt ebaproportsionaalne ja kahjustaks omandiõiguse olemust. Õiglase tasu tagamiseta tekib nimelt oht, et peamise režissööri autoriõigus, mis on kaitstud põhiõigusega, jääb ainukasutusõiguste andmisega filmi tootjale sisutühjaks.²⁵

iv) Vahejärelendus

134. Vahejärelendusena tuleb tõdeda, et liikmesriikidel on õigus anda peamise režissööri kui filmi autori ainukasutusõigused filmi tootjale järgmistel tingimustel:

- peamise režissööri ja filmi tootja vahel peab olema sõlmitud leping, millega võtab peamine režissöör kohustuse tegutseda filmi režissöörina;
- võimalik peab olema sõlmida kõrvalekalduvaid kokkuleppeid, mille kohaselt reserveerib peamine režissöör endale ainukasutusõigused või nende õiguste teostamise;
- filmi autorile peab olema tagatud õiglane tasu.

4. Sellise siseriikliku õigusnormi nagu UrhG § 38 lõike 1 esimese lause kooskõla liidu õiguse nõuetega

135. Eeltoodud arutluskäigule tuginedes käsitlen nüüd eelotsusetaotluse esitanud kohtu kahtlusi, mis puudutavad sellise siseriikliku õigusnormi nagu UrhG § 38 lõike 1 kooskõla liidu õiguse nõuetega.

136. Osas, milles eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb esiteks sellise siseriikliku õigusnormi kooskõlas liidu õiguse nõuetega, kuna seda normi tõlgendatakse kasutusõiguste andmisena algusest peale vahetult üksnes filmi tootjale, ei ole need kahtlused põhjendatud. Nagu eespool selgitatud, ei näe liidu õiguse nõuded nimelt imperatiivselt ette, et ainukasutusõigused tuleb algusest peale anda vahetult filmi autorile. Seega on liidu õiguse nõuetega kooskõlas nii siseriiklik õigusnorm, mis näeb ette õigusliku eelduse, et peamine režissöör on loovutanud või andnud talle kui filmi autorile kuuluvad eespool viidatud kasutusõigused filmi tootjale, kui ka õigusnorm, mille kohaselt kuuluvad ainukasutusõigused algusest peale filmi tootjale.

137. Peab paika, et peamisele režissöörile kui filmi autorile põhimõtteliselt kuuluvaid kasutusõigusi ei saa piirata tingimustel, mis on ette nähtud rentimis- ja laenutamissoiguse direktiivi artikli 3 lõigetes 4 ja 5. Ometigi peavad õiguste piiramiseks olema täidetud nõuded, mis on põhiosas võrreldavad.

138. Esiteks peab peamine režissöör olema sõlminud filmi tootjaga lepingu, millega ta võtab kohustuse anda oma panus kinematograafilise teose loomisse.

25 — Seda järeldust toetab infoühiskonna direktiivi põhjendus 10, mille kohaselt peavad autorid saama nõuetekohast tasu. Õiguste kaitse tähtja direktiivi põhjendusest 11, kaabel- ja satelliitlevi direktiivi põhjendusest 24 ja infoühiskonna direktiivi põhjendusest 9 tuleneb lisaks, et selle eesmärgi saavutamiseks tuleb autoriõiguse valdkonnas lähtuda kõrgetasemelisest kaitsest.

139. Sellist tingimust selline siseriiklik õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 esimene lause otsesõnu ei sisalda. See ei tohiks aga mõju avaldada, sest peamine režissöör osutab oma teenuseid üldjuhul selgelt või vähemalt konkludentsetl sõlmitud lepingu alusel. Kui tegemist peaks olema raskesti ettekujutatava ebahariliku juhtumiga, mil peamine režissöör ei ole filmi tootjaga lepingut sõlminud, oleks selline siseriiklik õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 esimene lause liidu õigusega kooskõlas vaid siis, kui seda tõlgendatakse nii, et see ei ole sellisel juhul kohaldatav.

140. Teiseks peab siseriiklik õigus võimaldama sõlmida kõrvalekalduvaid kokkuleppeid, mille kohaselt ei kuulu ainukasutusõigused mitte filmi tootjale, vaid filmi autorile.

141. Selline õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 esimene lause ei näe sellist võimalust sõnaselgelt ette. Seeläbi ei satu õigusnorm siiski liidu õigusega tingimata vastuollu. Kuivõrd kõnealune norm peaks olema kokkuleppelise olemusega ja seega peaks olema võimalik teha sellest erandeid, võivad lepingupooled sellest kõrvale kalduda. Seetõttu on muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktide b ja d nõuetega kooskõlas siseriiklik dispositiivne õigusnorm, mille kohaselt kuuluvad kasutusõigused kõrvalekalduvate kokkulepete puhul algusest peale filmi autorile ja mitte filmi tootjale. Nende nõuetega oleks samuti kooskõlas siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt kuuluvad kasutusõigused küll algusest peale filmi tootjale, kuid kõrvalekalduva kokkuleppe alusel võib need hiljem loovutada filmi autorile. Selline õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 esimene lause oleks seevastu liidu õigusega vastuolus, kui kõrvalekalduvate kokkulepete sõlmimine oleks täielikult keelatud.

142. Kolmandaks peab liikmesriik sellisel juhul tagama, et filmi autor, kelle autoriõigusega seotud omandiõigust ilma tema nõusolekuta piiratakse, saab õiglase tasu.

143. Selline siseriiklik õigusnorm nagu UrhG § 38 lõige 1 ei näe õiglast tasu ette. Õigust õiglasele tasule ei nähtu ka teistest siseriiklikest õigusnormidest. Austria valitsus on sellega seoses märkinud, et tema arvates on liikmesriigid oma kaalutlusõigust kasutades vabad andma lisaks ainukasutusõigustele ka nende õiguste taga olevaid omandiõigusi. Seetõttu ei tule ainukasutusõiguste andmisel filmi tootjale näha ette õiglast tasu peamisele režissöörile.

144. Nagu tuleneb eeltoodud kaalutlustest,²⁶ ei ole selline lähenemisviis minu arvates kooskõlas liidu õiguse nõuetega. Peamise režissööri tunnistamisega kinematograafilise teose autoriks on nimelt liidu õiguse tasandil antud autoriõigusega seotud omandiõigus, mida peavad liikmesriigid arvesse võtma. Selle omandiõiguse riive korral tuleb tagada, et peamine režissöör kui filmi autor saab õiglase tasu.

VI. Teise eelotsuse küsimuse teine osa, samuti kolmas ja neljas eelotsuse küsimus

145. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb lisaks sellise siseriikliku õigusnormi nagu UrhG § 38 lõike 1 teise lause kooskõlas liidu õiguse nõuetega. Kõnealuse siseriikliku õigusnormi kohaselt on filmi tootjal ja autoril kummalgi õigus poolele autorile seadusega ette nähtud tasust, kui see õigus ei ole võõrandamatu ning filmi tootja ei ole autoriga teisiti kokku leppinud. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu andmetel puudutab see õigusnorm eeskätt UrhG § 42b kohast nn tühja kasseti tasu. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu andmetel on seejuures tegemist infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti b kohase õigusega, mis peab tagama õiglase hüvitise selle eest, et siseriikliku õiguse alusel on lubatud teha teataval hulgal koopiaid isiklikuks tarbeks ja et infoühiskonna direktiivi artiklis 2 ette nähtud autori reprodutseerimisõigust vastavalt piiratakse.

146. Sellega seoses esitab eelotsusetaotluse esitanud kohus teise eelotsuse küsimuse teise osa ning kolmanda ja neljanda eelotsuse küsimuse.

26 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 127–133.

147. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib kõigepealt, kas liidu õigus näeb ette, et õigus seadusega ette nähtud tasule UrhG § 38 lõike 1 teise lause tähenduses ja eeskätt õigus tühja kasseti tasule kuulub algusest peale kinematograafilise teose peamisele režissöörile kui filmi autorile. Kui vastus sellele küsimusele on jaatav, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas siseriiklik õigusnorm, mille alusel eeldatakse, et õigus seadusega ette nähtud tasule on loovutatud filmi tootjale, on kooskõlas liidu õiguse nõuetega. Lisaks küsib siseriiklik kohus, kas sellisele õiguslikule eeldusele on kohaldatavad rentimis- ja laenutamissoiguse direktiivi artikli 3 lõigetes 4 ja 5 ning artiklis 5 sisalduvad tingimused.

148. Lõpuks küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus sõnaselgelt, kas selline siseriiklik õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 teine lause on kooskõlas liidu õiguse nõuetega.

A. Poolte peamised väited ja argumendid

149. *Põhikohtuasja hageja ja Hispaania valitsuse* arvates ei ole selline siseriiklik õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 teine lause liidu õigusega kooskõlas.

150. Põhikohtuasja hageja ja Hispaania valitsus märgivad, et infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punktide a ja b kohased õigused peavad kuuluma peamisele režissöörile kui filmi autorile. Põhikohtuasja hageja väidab, et kaugemale minnes on hõlmatud ka õigused, mida liikmesriik näeb ette muudel iseenesest vaba kasutamise juhtudel. Selles osas on kohaldatav õiguste kaitse tähtaja direktiivi artikli 2 lõikes 1 reguleeritud autorsuse põhimõte. Kõnealuseid õigusi saab aga käsutada lepingu alusel.

151. Hispaania valitsuse arvates ei ole liidu õigusega kooskõlas juba ainukasutusõiguste loovutamise õiguslik eeldus. Selle eesmärk on nimelt hõlbustada nende õiguste võõrandamist ja seeläbi kindlustada filmi tootja kui investori seisundit. See põhimõte ei ole kohaldatav seadusega ette nähtud õigusele saada õiglast tasu. Sellisel juhul ei tooks kõnealuste õiguste loovutamine nimelt kaasa filmiga seotud õiguste võõrandamise hõlbustamist. Seetõttu ei ole norm, mille alusel saab eeldada õiglase tasu õiguse loovutamist filmi tootjale, liidu õigusega kooskõlas.

152. Seevastu põhikohtuasja hageja peab õigusliku eelduse põhimõtte kohaldamist rentimis- ja laenutamissoiguse direktiivi sätetega analoogia alusel lubatavaks. Seejuures tuleb siiski arvesse võtta rentimis- ja laenutamissoiguse direktiivi artikli 3 lõikeid 4 ja 5 koosmõjus artikliga 5. Esiteks peab tegemist olema ümberlükatava eeldusega. Teiseks peab olema sõlmitud leping. Kolmandaks peab olema tagatud võõrandamatu õiglase tasu. Selline siseriiklik õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 teine lause ei ole liidu õiguse nõuetega kooskõlas seetõttu, et see ei võta nimetatud tingimusi arvesse. Esmalt ei anta peamisele režissöörile algusest peale õigust tervikuna, vaid kõigest 50% ulatuses. Ülejäänud 50% andmine filmi tootjale ei ole kujundatud õigusliku eelduse põhimõtte kohaselt. Lisaks ei seata liidu õiguse nõudeid rikkudes tingimuseks lepingu olemasolu. Filmiautori õigus on pealegi kujundatud võõrandatavalt. 50% õiguse andmine filmi tootjale võib siiski olla õigustatud seetõttu, et filmi tootjale kui filmi esimesele tootjale kuuluvad autoriõigusega kaasnevad õigused.

153. *Põhikohtuasja kostja ja Austria valitsuse* arvates on selline siseriiklik õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 teine lause liidu õiguse nõuetega kooskõlas.

154. Põhikohtuasja kostja leiab, et liikmesriigid võivad kaalutusõigust kasutades kehtestada ja kujundada tasu reguleerivaid norme. Seega tohivad liikmesriigid ka otsustada, kellele nad annavad kõnealused õigused. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu viidatud sätted on seotud vaid ainukasutusõigustega, ei reguleeri aga õigust seadusega ette nähtud tasule. Nagunii on lubatav võtta vastu norme, mille alusel eeldatakse, et õigus seadusega ette nähtud tasule on loovutatud filmi tootjale. Vastasel korral kuuluks õigus seadusega ette nähtud tasule üksnes filmi autorile, mis ei oleks mõistlik. Kuna rentimis- ja laenutamissoiguse direktiivi artikli 3 lõiked 4 ja 5 ei ole sellises asjas nagu

käesolev kohaldatavad ja seega puuduvad liidu õiguses sätteid, mis reguleeriksid filmi autorile kuuluvate õiguste loovutamist, saavad liikmesriigid kujundada kõnealuseid sätteid oma äranägemise järgi. Rentimis- ja laenutamiseõiguse direktiivi artikli 2 lõiked 5 ja 6 ei takista nagunii kehtestamast siseriiklikku normi, mille kohaselt võib filmi autor selliseid õigusi vabalt käsutada.

155. Austria valitsuse arvates ei saa peamise režissööri õigus tasule tugineda infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punktile b. Õigusliku eelduse põhimõte ei ole nimelt erand kasutusõigustest ega kasutusõiguste piiramine. Nagunii tuleb ka juhul, kui viidatud säte on kohaldatav õiguslikule eeldusele, võtta arvesse, et kõnealuse sätte kohaselt nõutav „õiglane hüvitis” ei pea isiklikuks tarbeks reprodutseerimise korral olema võõrandamatu.

B. Õiguslik hinnang

1. Eelmärkus

156. Teise eelotsuse küsimuse teine osa, kolmas ja neljas eelotsuse küsimus puudutavad sellise õigusnormi nagu UrhG § 38 lõike 1 teise lause kooskõla liidu õiguse nõuetega. Kõnealune siseriiklik säte reguleerib õigust seadusega ette nähtud tasule. See näeb ette, et filmi tootjal ja autoril on kummalgi õigus poolele seadusega ette nähtud tasust, kui kõnealune õigus ei ole võõrandamatu ning filmi tootja ei ole autoriga teisiti kokku leppinud.

157. Eelotsusetaotlusest nähtub, et õigus seadusega ette nähtud tasule hõlmab eeskätt nn tühja kasseti tasu. See on infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud õigus, millega tagatakse autorile õiglane hüvitis selle eest, et siseriikliku õiguse alusel on lubatud teha teataval hulgal koopiaid isiklikuks tarbeks ja tema reprodutseerimisõigust vastavalt piiratakse.

158. Järgnevalt uurin esmalt seda, kas selline säte nagu UrhG § 38 lõike 1 teine lause on osas, milles seda kohaldatakse nn tühja kasseti tasule, kooskõlas liidu õiguse nõuetega. Seejuures selgitan kõigepealt, millised liidu õiguse nõuded tulenevad infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punktist b (1). Seejärel uurin, kas selline siseriiklik õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 teine lause on kõnealuste nõuetega kooskõlas (2).

159. Lisaks tühja kasseti tasule esitab eelotsusetaotluse esitanud kohus küsimused ka seoses õigusega muudele seadusega ette nähtud tasudele UrhG § 38 lõike 1 teise lause tähenduses. Ent siseriiklik kohus ei täpsusta, milliste konkreetsete tasudega on tegemist, mistõttu jääb ebaselgeks, millised liidu õiguse sätteid on kohaldatavad kõnealuste muude tasude suhtes. Seetõttu loobun kõnealuste täpsemalt nimetamata seadusjärgsete tasude põhjalikumast käsitlemisest.

2. Õiglane hüvitis infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti b tähenduses

160. Infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti b kohaselt võivad liikmesriigid, lubades füüsilisel isikul teha reproduktsioone isiklikuks tarbeks, seada piirangu sama direktiivi artiklis 2 ette nähtud reprodutseerimisõiguse teostamisele. Sellisel juhul peavad liikmesriigid siiski tagama, et asjaomased õiguste omajad saavad vastutasuks õiglase hüvitise. Selle sätte kohaselt võivad liikmesriigid oma kaalutusõigust kasutades näha ette reprodutseerimisõiguse piirangu, lubades reprodutseerimist isiklikuks tarbeks. Sellise piirangu ettenägemisel peavad liikmesriigid siiski tagama, et asjaomased õiguste omajad saavad õiglase hüvitise. Selles osas ei ole liikmesriikidel kaalutusõigust.

a) Kellel on õigus õiglasele hüvitisele?

161. Õiguste omajad, kes peavad infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti b kohaselt saama õiglast hüvitist, on kõik need isikud, kelle ainuõigust reprodutseerimiseks, mis on ette nähtud infoühiskonna direktiivi artiklis 2, mõjutab luba reprodutseerida teost ilma autori nõusolekuta isiklikuks tarbeks. Nende hulka kuuluvad eeskätt:

- kinematograafilise teose autor, kelle ainuõigust tema teose reprodutseerimiseks vastavalt infoühiskonna direktiivi artikli 2 punktile a on riivatud, ja
- filmide esmasalvestuste tootja, kelle ainuõigust tema filmi originaali ja koopiate reprodutseerimiseks vastavalt infoühiskonna direktiivi artikli 2 punktile d on riivatud.

162. Sellises asjas nagu käesolev tekib küsimus, kas asjaomane isik vastavalt infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punktile b koosmõjus artikli 2 punktiga a on peamine režissöör või filmi tootja. Ühelt poolt tuleb, nagu eespool selgitatud, käsitada peamist režissööri filmi autorina.²⁷ Teiselt poolt on liikmesriik kasutanud liidu õiguses ette nähtud õigust anda põhimõtteliselt peamisele režissöörile kui filmi autorile kuuluvad reprodutseerimisõigused filmi tootjale.²⁸

163. Minu hinnangul tuleb infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti b ja artikli 2 punkti a tõlgendada nii, et õiglase tasu kuulub sellises asjas nagu käesolev peamisele režissöörile kui filmi autorile. Õiglase hüvitis nimetatud sätete tähenduses kujutab endast nimelt õiglast hüvitist põhiõiguste harta artikli 17 lõike 1 teise lause tähenduses, millega hüvitatakse autorile talle kuuluvate autoriõiguste piiramine. Nagu eespool selgitatud, ei sea liikmesriikide õigus anda põhimõtteliselt filmi autorile kuuluv reprodutseerimisõigus vastavalt muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktidele b–d ja lõikele 3 filmi autorile, kahtluse alla peamise režissööri autorsust.²⁹ Seetõttu tuleb sellises asjas nagu käesolev lähtuda peamisest režissöörist kui filmi autorist, kuigi liikmesriik andis reprodutseerimisõiguse filmi tootjale.

b) Muud nõuded

164. Siiski tuleb arvesse võtta ka seda, et infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkt b ei sisalda muid nõudeid peale autorile õiglase hüvitise tagamise nõude. Kuna ELTL artikli 288 kolmanda lõigu kohaselt on direktiiv liikmesriigile siduv saavutatava tulemuse seisukohalt, kuid jätab vormi ja meetodite valiku selle riigi ametiasutustele, võivad liikmesriigid neile kuuluvat kaalutusõigust kasutades otsustada, kuidas tagada eespool nimetatud isikutele õiglase hüvitis.

165. Seega on vastavalt infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punktile b koosmõjus artikli 2 punktiga a anumäärav, et liikmesriigid tagavad filmi autorile või autoritele õiglase hüvitise. Õiglase hüvitise tagamise meetodite üle võivad liikmesriigid aga otsustada oma kaalutusõigust kasutades. Liikmesriigid võivad näiteks anda autoritele õiguse esitada nõue vahetult isikute vastu, kes omandavad andmekandjaid, millel saab kasutada isiklikuks tarbeks tehtud koopiaid. Liikmesriigid võivad aga teha ka otsuse, et annavad filmi tootjatele õiguse esitada nõue isikute vastu, kes omandavad andmekandjaid, millel saab kasutada isiklikuks tarbeks tehtud koopiaid, ja annavad filmi autoritele seejärel õiguse esitada nõue filmi tootjate vastu.

27 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 84–99.

28 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 100–115.

29 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 129–130.

166. Lõpuks tahan märkida, et tühja kasseti tasu osas ei tulene ettekirjutusi ei muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktidest b–d ja lõikest 3 ega rentimis- ja laenutamisoiguse direktiivi artikli 3 lõigetest 4 ja 5. Muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktid b–d ja lõige 3 on vastavalt nende sõnastusele („ei või [...] keelata”) kohaldatavad vaid ainukasutusõigustele. Kõne alla ei tule ka rentimis- ja laenutamisoiguse direktiivi artikli 3 lõigete 4 ja 5 kohaldamine analoogia alusel, kuna infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkt b käsitleb õiglast hüvitist isiklikuks tarbeks tehtud reproduktsioonide eest, ja seega ei ole tegemist õiguslüngaga.

167. Teise eelotsuse küsimuse teisele osale ja kolmandale eelotsuse küsimusele tuleb seega vastata nii, et infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punktist b koosmõjus artikli 2 punktiga a ei tulene liidu õiguse nõuet, mille alusel tuleb õigus õiglasele hüvitisele, mis nõutakse sisse isikutelt, kes omandavad andmekandjaid, millel saab kasutada isiklikuks tarbeks tehtud koopiaid, anda imperatiivselt peamisele režissöörile kui kinematograafilise teose autorile. Ent liikmesriigid peavad ometigi tagama, et peamine režissöör kui kinematograafilise teose autor saab vastutasuna õiglase tasu selle eest, et tema autoriõigust on piiratud loaga reprodutseerida teost isiklikuks tarbeks ilma autori nõusolekuta.

3. Sellise siseriikliku õigusnormi nagu UrhG § 38 lõike 1 teise lause kooskõla liidu õiguse nõuetega

168. Eeltoodud kaalutlustele tuginedes asun nüüd uurima eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimust, kas selline siseriiklik õigusnorm nagu UrhG § 38 lõike 1 teine lause on osas, milles seda kohaldatakse õigusele saada tühja kasseti tasu, kooskõlas liidu õiguse nõuetega.

169. Sellise õigusnormi nagu UrhG § 42b lõike 1 kohaselt antakse filmi autorile vastutasuna tema teose isiklikuks tarbeks reprodutseerimise eest õigus õiglasele tasule. Vastavalt UrhG § 38 lõike 1 teises lauses sisalduvale sättele jagatakse see õigus aga ära, kusjuures filmi autorile jääb vaid 50% sellest õigusest, ülejäänud 50% antakse filmi tootjale.

170. Selline siseriiklik õigusnorm ei ole minu meelest liidu õigusega ilma pikemata kooskõlas. Nagu eespool selgitatud, peab autor infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti b kohaselt saama õiglase hüvitise selle eest, et tema kinematograafilist teost on lubatud isiklikuks tarbeks reprodutseerida ka ilma tema nõusolekuta. Tundub, et UrhG §-s 42b sisalduv säte, mille kohaselt on filmi autoril õigus õiglasele tasule, vastab sellele nõudele. UrhG § 38 lõike 1 teise lause kohase jagamise tõttu jääb aga filmi autorile lõpuks vaid pool tema reprodutseerimisoiguse piiramise eest saadaolevast õiglasest tasust.

171. Olenemata tasu nominaalsest suurusest, ei ole selline jaotamisreegel minu meelest juba oma kontseptsiooni poolest liidu õigusega kooskõlas.

172. Liidu õiguse seisukohalt ei ole problemaatiline, et liikmesriik näeb nii filmi autori kui ka filmi tootja puhul ette õiguse õiglasele hüvitisele infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti b tähenduses. Nagu eespool kirjeldatud, näeb see säte koosmõjus infoühiskonna direktiivi artikli 2 punktidega a ja d nimelt ette õiguse õiglasele tasule nii filmi autori kui ka filmi tootja puhul. Filmi autor peab saama hüvitist kinematograafilise teose autoriõiguse piiramise eest ja filmi tootja hüvitist filmi originaali või koopiate reprodutseerimise eest.

173. Infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punktiga b koosmõjus artikli 2 punktiga a on aga kontseptsiooni poolest vastuolus õigusnorm, mille kohaselt jagatakse filmi autori autoriõiguse piiramise seisukohast õiglase hüvitise filmi autori ja filmi tootja vahel, kui selle tagajärjel on filmi autoril õigus vaid poolele tema autoriõiguse piiramise seisukohast õiglasest hüvitisest.

174. Tundub, et see kontseptsiooni poolest liidu õiguse nõuetega vastuolus olev lähenemisviis on võetud aluseks sellise õigusnormi puhul nagu UrhG § 42b koosmõjus UrhG § 38 lõike 1 teise lausega.³⁰

175. Kohtuistungil õigustas Austria valitsus seda lähenemisviisi sellega, et liikmesriigid võivad õiglase tasu õiguse andmisel kasutada oma kaalutusõigust. Liidu õiguse tasandil ei ole nimelt reguleeritud, kellele tuleb anda õigus õiglasele hüvitisele infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti b tähenduses.

176. Tuleb märkida, et see eeldus on väär. Nagu eespool selgitatud,³¹ peavad liikmesriigid ka juhul, kui nad on muudetud Berni konventsiooni artikli 14*bis* lõike 2 punktide b–d ja lõike 3 kohast pädevust kasutades andnud reprodutseerimisõiguse filmi tootjale, tagama, et filmi autor saab õiglase hüvitise vastavalt infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punktile b koosmõjus artikli 2 punktiga a.

177. Kokkuvõttes tuleb seega tõdeda, et selline õigusnorm nagu UrhG § 42b koosmõjus § 38 lõike 1 teise lausega ei ole kooskõlas infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punktiga b koosmõjus artikli 2 punktiga a, kui sellise õigusnormi alusel jaotatakse filmi autori autoriõiguse piiramise seisukohast õiglase hüvitise filmi autori ja filmi tootja vahel. Infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punktiga b koosmõjus artikli 2 punktidega a ja d on aga kooskõlas siseriiklik õigusnorm, mille alusel nähakse nii filmi autori kui ka filmi tootja puhul ette õiglase tasu, kusjuures filmi autor saab hüvitise kinematograafilise teose reprodutseerimise eest ja filmi tootja saab hüvitise filmi originaali või koopiate reprodutseerimise eest.

VII. Lisamärkus

178. Vaid täiendavalt tahan viidata Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas Padawan³². Selle kohtuotsuse kohaselt tuleb infoühiskonna direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti b tõlgendada nii, et õiglase hüvitise arvutamisel tuleb tingimata aluseks võtta kahju, mida on kaitstavate teoste autoritele tekitatud isiklikuks tarbeks reprodutseerimise erandiga. Seega on infoühiskonna direktiiviga vastuolus isiklikuks tarbeks reprodutseerimise tasu vahet tegemata kohaldamine asjaomaste digitaalseks reprodutseerimiseks kasutatavate andmekandjate suhtes, mida ei anta isiklikuks tarbeks kasutajate käsutusse ning mida ilmselgelt kasutatakse muul otstarbel kui isiklikuks tarbeks reprodutseerimine.

VIII. Ettepanek

179. Eespool esitatud kaalutlustele tuginedes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Nõukogu 27. septembri 1993. aasta direktiivi 93/83/EMÜ teatavate satelliitlevile ja kaabli kaudu taasedastamisele kohaldatavaid autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate eeskirjade kooskõlastamise kohta artikli 1 lõiget 5 koosmõjus artikliga 2 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/116/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja kohta (kodifitseeritud versioon) artikli 2 lõiget 1 koosmõjus Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artiklitega 2 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et

30 — UrhG § 38 lõike 1 teises lauses on ette nähtud erand võõrandamatute õiguste osas, mida ei jagata filmi autori ja filmi tootja vahel, vaid mis jäävad täies ulatuses filmi autorile. Võõrandamatute õiguste all mõeldakse eeskätt filmi autori õigusi vastavalt rentimis- ja laenutamissoiguse direktiivi artikli 3 lõigetele 4 ja 5 koosmõjus artikliga 5. Ülejäänud õigused jagatakse võrdses osas filmi autori ja filmi tootja vahel.

31 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 160–167.

32 — Euroopa Kohtu 21. oktoobri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-467/08: Padawan (EKL 2010, lk I-10055).

peamine režissöör on filmi autor kõnealuste sätete tähenduses ja seega kuuluvad reprodutseerimise, satelliidi kaudu edastamise ja muu üldsusele edastamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemisega seotud ainukasutusõigused põhimõtteliselt talle.

2. Liikmesriikidel on siiski õigus näha vastavalt Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni (24. juuli 1971. aasta Pariisi akt) artikli 14*bis* lõike 2 punktidele b–d ja lõikele 3 ette kord, mille kohaselt kuuluvad kõnealused ainukasutusõigused algusest peale filmi tootjale, eeldusel et
  - peamise režissööri ja filmi tootja vahel on sõlmitud leping, millega võtab peamine režissöör kohustuse tegutseda filmi režissöörina;
  - võimalik on sõlmida kõrvalekalduvaid kokkuleppeid, mille kohaselt reserveerib peamine režissöör endale ainukasutusõigused või nende õiguste teostamise;
  - liikmesriigid tagavad, et filmi autor saab sellisel juhul õiglase hüvitise Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 17 lõike 1 teise lause tähenduses.
3. Kui liikmesriigid näevad filmi autori puhul direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b kohaselt ette direktiivi 2001/29 artikli 2 lõikes a sätestatud reprodutseerimisõiguse piiramise isiklikuks tarbeks reprodutseerimise suhtes, peavad nad tagama, et filmi autorid saavad õiglase hüvitise. Kui see on tagatud, ei ole nende sätetega vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mille kohaselt tekivad isiklikuks tarbeks reprodutseerimisega seotud õigused algusest peale filmi tootjal.
4. Direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b ja artikli 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et kõnealuste sätetega ei ole kooskõlas siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt jagatakse filmi autori õigus õiglasele tasule võrdsetes osades filmi autori ja filmi tootja vahel, mille tagajärjel saab filmi autor vaid poole tasust, mis on tema autoriõiguse piiramise eest õiglane.